

Hogeschool Inholland
Domein Gezondheid,
Sport & Welzijn

Masteropleiding
Pedagogiek

Zelfevaluatie-
rapportage 2024

Inhoudsopgave

Basisgegevens van de opleiding	IV
Karakteristiek van de opleiding	V
Kwantitatieve gegevens van de opleiding	VI
Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie	VII
Ter inleiding	IX

1. Aansluiting bij de beroepspraktijk, eigen profilering en institutionele inbedding

1.1 Opleiden voor de hedendaagse pedagogische beroepspraktijk	1
1.2 Een eigen perspectief op het beroep en het opleiden van masterpedagogen	2
1.3 Inbedding in de hogeschool	7

2. Wat en hoe wordt geleerd in de opleiding

2.1 De opleiding als leergemeenschap	9
2.2 Het onderwijsprogramma	10
2.3 Toewerken naar meesterschap in uitvoering van beroepstaken	11
2.4 Het afstudeerprogramma	13
2.5 Studeerbaarheid	14

3. Zorg voor kwaliteit en niveau van het onderwijs

3.1 Zorgen voor een kwaliteit van het onderwijs	16
3.2 Toewerken naar het master(eind)niveau	18
3.3 Waarborgen van het niveau van de opleiding	19

4. Oog voor betrokkenen en ontwikkelingen binnen en buiten de opleiding

4.1 Het masterteam	23
4.2 Resultaten	24
4.3 Zorg voor studenten	25
4.4 Samen optrekken voor versterking van het onderwijs- en jeugdveld	27

5. Studenten aan het woord

Bronnenlijst	31
Bijlage I: Uitwerking van de vier vormen van meesterschap	34
Bijlage II: Samenhang en verschillen tussen leerlijnen (type vraag en systeemscope)	36
Bijlage III	37
Bijlage IV	39

Auteurs: Team Masteropleiding Pedagogiek Inholland
Stephanie Fortes, Jessica Lonis, Annika Keijser, Anneke Kuilman, Hayat el Maghnouji (studenthoofdstuk)

Met medewerking van: Nina van Huissteden (redactie)

Vormgeving en foto's: Cétroen | grafisch ontwerp, social media & fotografie.

Basisgegevens van de opleiding

Naam instelling	Hogeschool Inholland
Status Instelling	Bekostigd
Naam opleiding zoals in CROHO	M. Pedagogiek
Registratienummer CROHO	44113
Oriëntatie	hbo
Niveau	Master
Graad en titel	Master of Arts
Afstudeerrichtingen	Geen
Aantal studiepunten	90 EC
Bekostigingsduur	24 maanden
Studieduur	2 jaar nominaal
Locatie	Amsterdam
Variant	Deeltijd
Onderwijstaal	Nederlands
Online informatie opleiding	https://www.inholland.nl/opleidingen/master-pedagogiek/
Gegevens contactpersoon	Riëtte Tempelman email: riette.tempelman@inholland.nl telefoon: 06-30862421

Karakteristiek van de opleiding

Kenmerken studenten

De masteropleiding pedagogiek is een zogenaamde post-experience master. Dit houdt in dat het doorlopen van de opleiding de student verdieping en verbreding brengt binnen het eigen beroep. Om in te stromen is het afronden van een sociaal-agogische bacheloropleiding, werken in een pedagogisch werkveld en een jaar werkervaring vereist.

Studenten aan onze masteropleiding zijn minimaal hbo-bacheloropgeleide professionals die al werken in de pedagogische beroepspraktijk. Ze kunnen in die zin allemaal beschouwd worden als jeugdprofessionals. Ze werken in werkvelden als de kinderopvang, het jeugdwelzijnswerk, de jeugdhulp en uiteenlopende vormen van onderwijs, maar ook bij de overheid op gebied van jeugd- of onderwijsbeleid.

Carrièreperspectief

Afgestudeerde masterpedagogen zijn professionals die zich als aanjager van leer- en veranderprocessen positioneren binnen hun organisatie. Zij komen terecht in meer coördinerende, leidinggevende of kaderstellende functies. Hierbij valt te denken aan zorgcoördinator, team-, afdelings- of schoolleider, beleidsmedewerker, intern begeleider of (team)coach. In het algemeen zal de masterpedagoog in vergelijking met de hbo-bachelorpedagoog meer betrokken zijn bij overstijgende kwesties, die de pedagogische kwaliteit van de hele organisatie raken, waarbij meerdere professionals en disciplines betrokken zijn. Kwesties die zowel om pedagogische besluitvorming vragen als om organisatorische, politieke, financiële, of strategische overwegingen.

Maatschappelijke en beroepscontext

De werkvelden waar studenten van de masteropleiding werken weerspiegelen altijd de bredere maatschappij. En daarvoor geldt dat verandering één van de weinig constanten is. Ontwikkelingen op gebied van digitale technologie, veranderende gezagsverhoudingen, veranderende bevolkingssamenstelling, welvaart of sociale stabiliteit hebben direct consequenties voor pedagogische organisaties die middenin die samenleving staan en dagelijks in contact staan met gezinnen. Veranderingen in samenleving en maatschappij hebben daarbij voor deze organisaties nog eens extra consequenties vanwege hun opdracht in de opvoeding van jeugdigen en hun voorbereiding op de toekomst.

Pedagogische werkvelden als onderwijs, jeugdhulp en jeugd welzijn hebben daarbij regelmatig te maken (gehad) met grote veranderingen in beleid, wet- en regelgeving, die de professionele opdracht van beroepsbeoefenaren substantieel kunnen veranderen. Zulke beroepscontexten vragen om stevige professionals, met een duidelijke professionele identiteit, die tegelijkertijd in staat zijn om adaptief in te spelen op veranderingen en kunnen bijdragen aan het waarborgen van de kwaliteit van het werk. De laatste jaren lijkt die noodzaak nog groter dan anders, omdat veel organisaties kampen met personeelstekorten, wachtlijsten of financiële moeilijkheden.

Opleidingsopdracht

In hun opleiding tot masterpedagoog leren studenten een initiërende rol op zich te nemen en verantwoordelijkheid te dragen in het leveren van een positieve bijdrage aan het opgroeien van jeugdigen en pedagogische kwaliteit van pedagogische organisaties. De focus van masterpedagogen is daarbij breder dan de eigen uitvoeringspraktijk, maar ligt op team-, organisatie-, of zelfs werkveld- en maatschappelijk niveau. In hun rol en verantwoordelijkheid zijn professionele masterpedagogen in staat om te gaan met complexe vraagstukken in de organisatie.

Kwantitatieve gegevens van de opleiding

Formatie van de opleiding (in fte)

Formatie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fte	2,85	2,83	2,87	3,41	3,64	3,33

Instroom en uitval 1e jaar

Cohort	2018	2019	2020	2021	2022
Instroom	41	56	41	39	28
Uitval eerste jaar (%)	37%	32%	49%	36%	17%

Diplomarendement

Cohort	2018	2019	2020*
Gediplomeerd na 2 jaar numeriek	6	19	11
Gediplomeerd na 2 jaar (%)	15,3	35,2	32,4
Gediplomeerd na 3 jaar numeriek	14	16	5
Gediplomeerd na 3 jaar (%)	35,9	29,6	14,7
Gediplomeerd na 4 jaar numeriek	1	3	-
Gediplomeerd na 4 jaar (%)	0,03	0,06	-
Diplomarendement o.b.v. totaal cohort (%)	51,2	64,8	38,1

Duiding

Het diplomarendement voor afronding van de studie binnen drie jaar (nominaal+1) was voor de cohorten 2018 en 2019 (respectievelijk afgestudeerd voor september 2021 en 2022) gemiddeld 58%. Dit ligt in het verlengde van een stijgende lijn vanaf de cohorten 2012 t/m 2014 die een gemiddelde diplomarendement van 24% kenden. Bij deze percentages moet rekening gehouden worden met een uitval van studenten in het eerste jaar dat lange tijd tussen de 30 en 40% lag, met een uitschieter in 2020 (49%), het eerste jaar van de corona-epidemie.

In de studie jaren 2020-2021 en 2021-2022 is succes geboekt in het wegwerken van een zogenaamd 'stuwmeer' aan l.a.n.gstudeerders, ontstaan als gevolg van de lage diplomarendementen in de ervoor liggende jaren. Er is gericht ingezet op met name twee acties: 1) Stroomlijning van de opzet en verduidelijking van eisen in de vakken in de zogenaamde APP-lijn (Academisch Pedagogisch Platform) die veel herkansingen kenden; 2) aanscherping van de eisen en meer resultaatgerichte begeleiding binnen de afstudeerkring die ondersteuning biedt aan studenten uit het derde jaar of hoger. In twee studie jaren werd de groep studenten teruggebracht van 50-60 (waarvan ongeveer de helft vierdejaars of hoger) tot 25-30 (waarvan 5-7 vierdejaars of hoger)¹.

¹ Hierbij dient in acht te worden genomen dat een studieduur van 3 jaar (nominaal+1) gezien wordt als een reguliere studieduur. Veel studenten ronden hun afstudeeronderzoek af in de loop van het derde jaar.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie

De vorige accreditatie vond plaats in 2017. Het eindoordeel was positief. In het adviesrapport van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) zijn de standaarden 'Vormgeving programma', 'Voorzieningen' en 'Kwaliteitszorg' met een goed beoordeeld. Ook werd een aantal verbeterpunten genoemd. Hieronder geven we samenvattend weer hoe we zijn omgegaan met deze aanbevelingen die het panel bij de vorige accreditatie heeft gegeven.

Aandachtspunt	Door de opleiding ontplooide activiteiten
De beschreven visie op internationalisering explicieter te koppelen aan de aanwezige diverse en multiculturele context van de opleiding.	<ul style="list-style-type: none"> Vanwege de coronapandemie heeft Inholland internationalisation@home uitgevoerd. Aansluiting bij Internationale ontwikkelingen in wetenschap en werkvelden, o.a. via internationale publicaties (zie hoofdstuk 1). Benutten van diversiteit studentenpopulatie, bijv. in culturele achtergrond, verschillende werkvelden, of werkpraktijken wat zicht geeft op alternatieve zienswijzen (zie hoofdstuk 4) Gebruik maken van cross-culturele pedagogiek of antropologisch onderzoek naar o.a. kinderen en opvoeding, ter problematisering van aannames over opvoeding en jeugd. Recentelijk is de OC met de vraag om een studiereis organiseren gekomen. Mogelijkheden tot aansluiting met de bacheloropleiding en in samenwerking met het lectoraat worden verkend.
Alumni structureel in te zetten bij het kwaliteitszorgsysteem.	<p>Alumni worden op verschillende manieren ingezet binnen de opleiding, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> als ervaringsdeskundigen op het gebied van het afstudeeronderzoek; in de klankbordgroep curriculumvernieuwing; in het onderwijsonderdeel Professioneel Ondernemen, waar ze ontwikkelingen in carrière en werkveld delen met studenten. <p>Excellente alumni worden gepolst voor gastlessen, betrokken bij beoordeling, of geattendeerd op vacatures. Een alumnus is nu werkzaam bij de opleiding. Een volgende stap wordt gezet door alumni uit te nodigen om van gedachten te wisselen met studenten over kwesties in werkveld en opleiding, zoals bij de community-avond in 2024 (zie o.a. hoofdstuk 3 en 4).</p>
De wijze van toetsing van het praktijkhandelen van de student bij het afstuderen te heroverwegen.	<p>De praktijk wordt nu expliciet betrokken bij de formatieve en summatieve toetsing van het afstudeeronderdeel. Studenten voeren een praktijkdialoog met hun collega's over het onderzoek en de praktijkopbrengsten. Ook nemen collega's deel aan het eindgesprek en weegt hun advies op een aantal vastgestelde criteria mee in de eindbeoordeling. In het nieuwe ontwerp van het afstudeeronderdeel zal er tevens een tussentijds voortgangsgesprek over het praktijkonderzoek plaatsvinden. Aan dit gesprek nemen de student, collega's en een docent deel (zie hoofdstukken 2 en 3).</p>
Aandacht te schenken aan de onderzoeksvraag en de uiteindelijke beantwoording daarvan wat de uitgangspunten en werkwijzen ook zijn-, waarbij het voor een professionele master van belang is om de balans tussen praktijkvraag en academisch perspectief in ogenschouw te nemen.	<ul style="list-style-type: none"> De lijn is duidelijker uitgewerkt in het afstudeeronderzoek: Van handelingsverlegenheid via wetenschappelijk praktijkonderzoek naar praktijkverandering (vergroot handelingsvermogen); en handelingskennis (lokale interactieregels). Voorlopige pragmatische oplossing via begrip Principled Practical Knowledge (Bereiter, 2014), als met theorie ondersteunde veralgemenisering van handelingskennis die zich lokaal bewezen heeft. (zie hoofdstuk 2) Kennis nemen van en bijdragen aan debat over algemene (kennis) opbrengst van lokaal ingezette vormen van onderzoekend veranderen (=actieonderzoek)(zie hoofdstuk 4)

Als eerste introductie op de inhoud en leeropbrengsten presenteren we enkele recente citaten van (oud-) studenten over de verschillende leerlijnen in de opleiding. Ze zijn bedoeld als sfeerimpressie en niet om een representatief beeld te schetsen.

Over de leerlijn Persoonlijk-professionele ontwikkeling

“Tijdens het supervisietraject had ik als doel meer ruimte te geven aan het reflecteren op en verwerken van leerervaringen. Als professional werk ik vrij intuïtief en heb soms wat moeite met overzicht en structuur. Ik merkte al snel dat het reflecteren tijdens de opleiding en de ruimte die ik daarvoor kreeg en nam mijn professionaliteit verder versterken. Waar ik me voor de opleiding onbewust bekwaam voelde, heb ik mijn expertise en kwaliteiten nu dieper weten te verankeren. Hierdoor ervaar ik meer ruimte en motivatie om te blijven leren.”

Over de specialisatie Toegepaste Orthopedagogiek

“De specialisatie Toegepaste Orthopedagogiek heeft mij nog meer inzicht gegeven in het werk van een orthopedagoog. In mijn werkveld heb ik veel te maken met orthopedagogen en ik merk dat de gesprekken tussen ons nu anders zijn. Veel meer inhoudelijk. Ik begrijp nu beter waar het over gaat en kan nu ook meer aanvullen. In gesprekken met ouders neem ik actiever deel aan het gesprek. Dat voelt als een waardevolle toevoeging.”

Over de leerlijn Pedagogische kwaliteit (voorheen Academisch Pedagogisch Platform - APP)

“Ik haakte in 2019 aan op het onderdeel ‘psychodiagnostiek’, maar merkte gaandeweg dat het Academisch Pedagogisch Platform (APP) mij ook op persoonlijk vlak meer interesseerde, dat had ook te maken met de docenten die vooreerst vanuit hun eigen betrokkenheid en deskundigheid het belang van pedagogische reflectie naar voren wisten te brengen. De vaardigheden om vervolgens complexe vraagstukken op papier te analyseren (inclusief de juiste wijze van bronvermelding) hebben mij enorm geholpen in de praktijk en daar pluk ik nog steeds de vruchten van.”

Over de leerlijn Management en organisatie

“Met de kennis en vaardigheden vanuit de leerlijn Management en Organisatie heb ik als leerkracht beter contact gekregen met beleidsmedewerkers binnen de organisatie. Daardoor ervaar ik dat wij samen meer openstaan voor verandering en daar een actieve bijdrage aan leveren vanuit hun perspectief op wet- en regelgeving en vanuit de vakinhoudelijke kennis en expertise van de leerkrachten.”

Ter inleiding

Welkom bij de masteropleiding Pedagogiek van Hogeschool Inholland. Wij zijn dé opleiding die zich richt op het opleiden van pedagogische scholar practitioners; professionals met een academisch denk- en werkniveau en een basis in de uitvoeringspraktijk. De centrale missie van onze opleiding is het van binnenuit versterken van de pedagogische kwaliteit van organisaties in het jeugd- en onderwijsveld.

Dit zelfevaluatierapport vormt de neerslag van de zelfevaluatie die we als opleiding hebben uitgevoerd in het kader van de opleidingsaccreditatie in 2024. De zelfevaluatie is gebaseerd op informatie die is verzameld en besproken met uiteenlopende stakeholders zoals studenten, alumni, docenten, de lector Jeugd en samenleving en haar kenniskringleden, werkveldvertegenwoordigers en docenten aan collega-opleidingen. De tekst is opgesteld door het docententeam, met uitzondering van het studenthoofdstuk dat is geschreven door studenten die daar zijn ondersteund door een beleidsmedewerker van Hogeschool Inholland.

Deze zelfevaluatie is op een voor ons passend moment geschreven. De afgelopen jaren heeft de master Pedagogiek gericht gewerkt aan een herziening van het inhoudelijke profiel en het onderwijsprogramma, het verder professionaliseren van het teamfunctioneren en een duidelijkere profilering naar buiten toe. Door de zelfevaluatie kan ons team stilstaan en terugkijken naar in het resultaat van ons ontwikkelingsproces. We laten zien waar wij voor staan, waar we goed in zijn, welke ontwikkelingen nog lopen.

In ons ontwikkelingsproces is gericht rekening gehouden met de aanbevelingen uit de vorige accreditatie in 2017. Voor de duidelijkheid is in het begin van deze rapportage (zie p. VII) een overzicht opgenomen waarin dit per aanbeveling samenvattend staat beschreven. Hoe deze aanbevelingen zijn opgepakt staat ook beschreven in de tekstdelen over de thema's waarop de aanbevelingen betrekking hebben.

Er is gekozen voor een opzet van de tekst waarin de standaarden van de NVAO-beoordelingskader geïntegreerd worden besproken. De tekst is opgebouwd uit vijf hoofdstukken met elk een overkoepelend thema. In elk hoofdstuk zijn steeds één of meerdere standaarden aan de orde. De thema's die respectievelijk aan de orde komen zijn:

1. Aansluiting bij de beroepspraktijk, eigen profilering en institutionele inbedding;
2. Wat en hoe wordt geleerd in de opleiding;
3. Zorg voor kwaliteit en niveau van het onderwijs;
4. Oog voor betrokkenen en ontwikkelingen binnen en buiten de opleiding; en.
5. Studenten aan het woord.

De tekst eindigt met enkele bijlagen. In de tekst wordt naar deze bijlagen verwezen waar deze relevante achtergrondinformatie biedt.

Leeswijzer

- Omdat het overgrote deel van de studenten van de opleiding vrouw is, wordt in de tekst gebruik gemaakt van de vrouwelijke verwijzingsvorm: zij, haar.
- In deze zelfevaluatie wordt gesproken over ‘jeugdprofessionals’ als overkoepelende term voor alle professionals in het onderwijs- en jeugddomein die werken met kinderen, jongeren, jongvolwassenen en/of mensen met een verstandelijke beperking.
- Waar het specifiek gaat om professionals die hbo-masteropleiding pedagogiek hebben gevolgd, wordt gesproken over ‘masterpedagogen’.
- De achterliggende opleidings- en instellingsdocumenten waar in tekstdelen naar wordt verwezen zijn voor het panel ter inzage beschikbaar gesteld of op te vragen.
- Elk hoofdstuk sluit af met een reflectie op sterke punten en ontwikkelopgaven die we voor onszelf zien op de gebieden die in dat hoofdstuk aan de orde zijn gesteld.

1. Aansluiting bij de beroepspraktijk, eigen profilering en institutionele inbedding

In dit hoofdstuk beschrijven wij hoe we met onze opleiding aansluiten bij en meerwaarde realiseren binnen de ontwikkelingen binnen de pedagogische beroepspraktijk. Daarna beschrijven we de eigen inhoudelijke profilering die we uitdragen in de opleiding. Tot slot laten we zien hoe we in de opleiding afgestemd zijn op landelijke kaders, instellingskaders en beleid. (Standaard 1, 2)

1.1 Opleiden voor de hedendaagse pedagogische beroepspraktijk

Uitdagingen in het hedendaagse werkveld

Studenten komen binnen bij de opleiding met veel ervaring, expertise en visie die zij kunnen inbrengen voor de opleiding en hun medestudenten. Maar studenten delen ook zaken waar ze in hun werk tegenaan lopen en ideeën over wat er beter kan. Deze uitdagingen spelen vaak op het niveau van het werkveld of de organisatie. Onze studenten voelen de concrete doorwerking ervan in hun werk met jeugdigen en ouders op de werkvloer. Om enkele voorbeelden te noemen:

- leerkrachten die werkdruk ervaren doordat directie hamert op betere toetscores van leerlingen;
- docenten die zich geconfronteerd zien met een toename van speciale zorgbehoeften of overlastgevend gedrag van leerlingen;
- gezinsprofessionals in een wijkteam die niet duidelijk hebben wat hun opdracht is omdat deze voortdurend verandert sinds het ingaan van de nieuwe Jeugdwet; en
- jeugdhulpverleners binnen de jeugdbescherming die geconfronteerd worden met een groot tekort aan en verloop van personeel en onvrede van cliënten door oplopende wachtlijsten.

In de opleiding richten we ons op de vorming van stevige professionals die het opereren op alleen uitvoeringsniveau ontstijgen. Professionals die in staat zijn om een rol te spelen bij het versterken van hun organisatie of het werkveld als geheel in het omgaan met dit soort vraagstukken. Zij hebben een academisch kennis-, denk- en werkniveau én zijn anderzijds stevig verankerd in de beroepspraktijk. Kenmerken van hbo-opgeleide masterprofessionals: praktijkgerichte, pedagogisch gedreven academisch geschoolde professionals met een brede oriëntatie op opvoeding, werkveld en maatschappij.

Dit alles vraagt om een rijk en omvattend pedagogisch vakmanschap, met een integratie van inhoudelijke expertise, normatief-reflectief vermogen, praktijksensitief opereren, situationeel oordeels- en handelingsvermogen en kwaliteiten als empathie en lef. We zien dat onze studenten dergelijke kwaliteiten dagelijks al aan moeten spreken in hun werk. Tegelijkertijd zien we ook dat ze handelingsverlegen kunnen zijn, vooral als de professionele uitdagingen complex worden en meer op overstijgend niveau spelen. Ze kunnen de indruk hebben dat de professionele context soms eerder tegen dan voor hen werkt. En als ze beperkingen zien van die context – op organisatie- of zelfs werkveldniveau –, dan voelen ze als individuele professionals niet altijd de ruimte, het vertrouwen of de competentie om er iets aan te doen. Hier lokaliseren wij de meerwaarde van de hbo-masterpedagoog en haken wij aan voor hun verdere professionele ontwikkeling.

Een inventarisatie van kwaliteiten waarover een hbo-masterpedagoog moet beschikken in de klankbordgroep van de opleiding² leidde tot onder de meer de volgende punten:

- pedagogisch(e) geweten, expert en change-agent (steen die rimpeling in de vijver teweeg brengt);
- organisatiesensitief leider; herkennen en kunnen hanteren diverse krachten/belangen organisatie;
- brede systeemgerichte blik; kunnen hanteren meerdere (pedagogische) perspectieven;
- kritische stem (doorzien maatschappelijke tendensen; inbreng kennis; aandacht ethische kwesties);
- aanzetten tot nadenken (twijfelen), leren en (interprofessioneel) samenwerken.

Uit: verslag klankbordgroep, bijeenkomst 1 (23 januari 2023)

² De klankbordgroep die in het kader van de curriculumontwikkeling op twee momenten bijeen is geweest bestond uit: vertegenwoordigers werkveld (7), waaronder alumni (5); leden opleidingscommissie (2), waaronder studenten (1); hoofddocent bachelor pedagogiek (1); docenten collega-masteropleidingen pedagogiek (2: HAN/Fontys); lector (1).

Wij ervaren de meerwaarde van onze opleiding door wat onze studenten al tijdens hun opleiding in hun organisatie in gang zetten, en door wat we horen over de stappen die onze alumni zetten in hun carrière. In het verlengde hiervan zijn we blij met actuele pleidooien vanuit werkvelden en hoger onderwijsinstellingen om de hbo-masteropleidingen steviger te positioneren binnen het (hoger-)onderwijsbestel. Het versterkt onze overtuiging dat we een belangrijke maatschappelijke taak hebben in het vormen van onze studenten tot praktijkgerichte, pedagogisch gedreven academisch geschoolde professionals met een brede oriëntatie op opvoeding, werkveld en maatschappij.

“Ik heb door een verandering in mijn handelen en denken echt een voorbeeldfunctie in het team verworven. Dit maakte dan ook dat er een echte verandering in het handelen en het perspectief van het team heeft plaatsgevonden”

Alumnus, docent voortgezet onderwijs

Aansluiting bij vernieuwende internationale perspectieven

In de opleiding spelen we in op uitdagingen die de Nederlandse beroepspraktijk met zich meebrengt. Veel van de thema's die spelen, zijn niet exclusief voor de Nederlandse context. En dat geldt ook niet voor perspectieven op hoe het beste met deze uitdagingen omgegaan kan worden. Daarin werken wij met studenten ook vanuit internationaal academisch vernieuwende perspectieven aan hun praktijkvraagstukken. We stippen kort enkele van deze perspectieven en bijbehorende publicaties aan, waar onze studenten kennis mee maken:

- een complexiteitsperspectief op sociale (beroeps)praktijken als dynamische open systemen die zich vormen in de onderlinge interactie tussen deelnemers (vgl. Bakker & Montesano Montessori, 2016; Biesta & Osberg, 2010; Schaveling, Bryan & Goodman, 2012; Stacey, 2012)
- een interpretatie van pedagogische kwaliteit van beroepspraktijken als iets dat voortdurend in co-creatie wordt gerealiseerd, in plaats van iets dat kan worden afgemeten aan vaste criteria (vgl. Chia & Holt, 2009; Dahlberg, Moss & Pence, 2013; Bulterman, 2023);
- een ecologische benadering van professioneel handelen (professional agency) als het vermogen om het handelen toekomstgericht vorm te geven in afstemming op contextuele restricties (vgl. Biesta, Priestley & Robinson, 2015; Priestley, Biesta & Robinson, 2015)
- een begrip van normatieve professionaliteit (Bakker & Montesano Montessori, 2016) als geëngageerd praktisch handelen (vgl. Banks, 2016) met het oog op het bewaken of verbeteren van pedagogische kwaliteit.

1.2 Een eigen perspectief op het beroep en het opleiden van masterpedagogen

Heroriëntatie op de uitgangspunten van de opleiding (2021-2023)

De masterpedagoog van Inholland wordt opgeleid conform de landelijk vastgestelde opleidingskwalificaties, maar krijgt een heel specifieke 'Inholland kleur', die duidelijk tot uitdrukking komt in de visie op het beroep en het opleiden van professionele masterpedagogen. Deze visie is gedurende studiejaar 2022-2023 met het hele masterteam ontwikkeld en heeft geleid tot een bijstelling van het onderwijsprogramma en didactische inrichting van de opleiding. Dit herziene onderwijsprogramma wordt in het huidige studiejaar 2023-2024 voor de eerste keer uitgevoerd, zowel in jaar 1 als jaar 2.

De aanleiding voor deze substantiële heroriëntatie op de opleiding was meervoudig:

- Behoeftte aan betekenisvol beroeps- en competentieprofiel: het 'oude' competentieprofiel los was komen te staan van het onderwijs, was te gefragmenteerd en had aan betekenis verloren.
- Verandering teamsamenstelling: met de pensionering van de twee dragende docenten (teamcoördinator en afstudeercoördinator) – respectievelijk in 2019 en 2020 – voelde het team de behoefte om gezamenlijk 'het verhaal van de opleiding' gezamenlijk opnieuw neer te zetten.
- Externe factoren die aanleiding gaven tot het opnieuw (door-)ontwikkelen, zoals: veranderde ideeën over pedagogische professionaliteit in de jeugdhulp en het onderwijs; en de publicatie van een nieuwe professionele masterstandaard (Vereniging Hogescholen, 2019).

Tegelijkertijd werd de overtuiging gedeeld dat de opleiding al goed was, en vooral ook het goede behouden moest worden. Terwijl de visie en het kader van waaruit we opleiden substantieel werd herzien, werd het onderwijsprogramma daarom vooral in het verlengde daarvan bijgesteld.

Onze opleiding onderscheidt zich in drie aspecten van andere masteropleidingen Pedagogiek in Nederland: een eigen invulling van het beroepsprofiel, een unieke opleidingsvisie en een mogelijkheid tot specialiseren. *Eigen beroepsprofiel: vier vormen van meesterschap*

In de recente curriculumontwikkeling hebben we ook een eigen teambreed gedragen visie op het benodigde vakmanschap van een professioneel masterpedagoog ontwikkeld. Dit heeft onder meer geleid tot de ontwikkeling van een eigen beroeps- en competentieprofiel met vier basiscompetenties. Deze competenties zijn uitgewerkt als vier verschillende vormen van meesterschap. Deze vier vormen van meesterschap die studenten ontwikkelen in de opleiding zijn kort samenvattend als volgt te omschrijven:

- Praktisch meesterschap duidt op het vermogen om op deskundig om te kunnen gaan met in de beroepspraktijk ervaren vraagstukken met duurzaam positief effect en gedragen door alle betrokkenen.
- Pedagogisch meesterschap verwijst naar het vermogen om deskundig professioneel te handelen met meerwaarde voor en recht doende aan het perspectief van de betreffende jeugdigen en hun opvoeders.
- Academisch meesterschap als het tonen van een kritische, bevragende houding, hanteren van wetenschappelijke inzichten en werkwijzen en publiekelijk verantwoorden volgens academische richtlijnen.
- Professioneel meesterschap als het werken aan de versterking van de professionaliteit van zichzelf, overige professionals, de organisatie of het werkveld in afstemming op eisen die horen bij het beroep.

Bij de ontwikkeling van de vormen van meesterschap is uitgegaan van het landelijke competentieprofiel van professionele masterpedagogen (LOMP, 2022) en de professionele masterstandaard (Vereniging Hogescholen, 2019) die elk vier kerncompetenties onderscheiden. Onderstaande tabel maakt duidelijk tot welke kerncompetenties uit deze profielen de vier meesterschappen van de opleiding zich verhouden.

Professionele masterstandaard (Vereniging Hogescholen)	Landelijke competenties masters Pedagogiek (LOMP)	Master Pedagogiek Inholland
Doorwerking	Innovatieve competentie	Praktisch meesterschap
Meesterschap	Pedagogische competentie	Pedagogisch meesterschap
Onderzoekend vermogen	Onderzoekscompetentie	Academisch meesterschap
Interprofessioneel handelen	Competentie ontwikkeling professionaliteit	Professioneel meesterschap

Tabel 1.1: Overzicht verbinding kerncompetenties opleiding en landelijke opleidingsprofielen.

Eigen aan de invulling van de vier meesterschappen van de master pedagogiek van Inholland ten opzicht van de landelijke profielen is:

- Ze zijn ingevuld als elementen van het vakbekwaam op masterniveau uitoefenen van concrete beroepstaken. Het gaat dus altijd om een competentie voor zover deze tot uitdrukking komt in het omgaan met tastbare praktijkvraagstukken.
- In het vakbekwaam uitoefenen van beroepstaken op masterniveau worden alle vier de vormen van meesterschap tegelijkertijd aangesproken. Oftewel, een masterpedagoog houdt er altijd zicht op dat de uitvoering van taken zowel iets oplost voor de praktijk, iets oplevert voor jeugdigen, is verrijkt met kennis en onderzoek én iets bijdraagt aan leren.
- De vormen van meesterschap zijn elk opgedeeld in drie elementen: deskundig, verdiepend en verbredend meesterschap. De masterprofessional onderscheidt zich van de bachelorprofessional doordat de deskundigheid uitgebreider is, maar vooral ook dat zij verdiepend stilstaat bij uitgangspunten en zorgt voor verbredende invloed buiten de grenzen van de eigen uitvoeringscontext³ (zie uitwerking in tabel beneden).

Meesterschap: praktisch, pedagogisch, academisch, professioneel		
Verdiepend	Datgene wat er achter het handelen in de praktijk schuilgaat	Expliciteren aannames Reconstrueren visie Inventariseren (alternatieve) visies Vergelijken visies Afwegen visies Ontwikkelen visie
Deskundig	Het adequaat hanteren van praktijksituaties	Met kennis uit wetenschap Met kennis van de praktijk Methodisch secuur Vaardig uitvoerend Afstemmen op en meenemen van betrokkenen Met lef, daadkracht, sensitiviteit, verantwoordelijkheid
Verbredend	Verbreiden van opbrengsten, good practices en inzichten buiten de eigen beroepssituatie	Realiseren olievlekwerking (organisatie, maatschappij) Uitdragen opbrengsten Bijdragen cultuur-, structuurverandering Activisme

Tabel 1.2: Uitwerking van drie elementen van meesterschap

In [bijlage I](#) is een schema opgenomen waarin de drie elementen van meesterschap zijn uitgewerkt voor de vier vormen van meesterschap. Dit schema geeft zicht op de algemene body of knowledge (BoK), skills (BoK) en attitudes (BoA) studenten eigen maken binnen de opleiding.

³ Hiermee wordt aangesloten bij de beschrijving van de kenmerken van de masterprofessional in de Professionele masterstandaard (Vereniging Hogescholen, 2019).

Een eigen opleidingsvisie: drie uitgangspunten voor het opleiden van (mede)professionals

Het opleiden van studenten – die ook gezien worden als mede-professionals voor het hedendaagse werkveld – vraagt in onze ogen om een speciale insteek. Deze komt tot uitdrukking in drie uitgangspunten die we zoveel mogelijk hanteren bij het vormgeven aan de opleiding. Ze worden hieronder toegelicht:

Uitgangspunt 1: De masterpedagoog als spil in de beroepspraktijk

Complexe vraagstukken uit de beroepspraktijk worden systemisch benaderd. Dit betekent dat de student een vraagstuk niet benadert als probleem van de jeugdige, de cliënt of het cliëntsysteem, maar als probleem waarvan alle betrokkenen, waaronder zij als professional, onderdeel zijn en dus een aandeel in hebben. We dragen uit dat professionals spelers zijn in het spel en geen analyserende toeschouwers die het spel van buiten beschouwen en bewerken. En als spelers hebben ze de mogelijkheid om zetten te doen en het spel van binnenuit te beïnvloeden⁴.

Uitgangspunt 2: De opleiding als academische werkplaats

De opleiding is een academische werkplaats waarin professionals – zowel studenten als docenten – elkaar ontmoeten. De gezamenlijke ambitie is het realiseren van pedagogische meerwaarde in de omgang met lastige praktijkvraagstukken die spelen in de beroepspraktijk van de studenten. Deze vraagstukken verschillen wat betreft focus, afhankelijk van de leerlijn waarin ze aan de orde worden gesteld (zie hoofdstuk 2 voor verdere toelichting):

“De organisaties waar ik voor werk of gewerkt heb, zowel binnen de kinder- en jeugdpsychiatrie als ook de specialistisch jeugdzorg hadden een afwachende houding richting de opleiding. Hierin heb ik met de vaardigheden die ik tijdens de opleiding heb geleerd echt het verschil kunnen maken met de complexe vraagstukken die ik meenam uit de praktijk. [...] Ik heb de opleiding op verschillende manieren zien aansluiten op de vraag vanuit het werkveld en adequaat zien reageren op mijn vraag om betrokkenheid.”

Alumnus

Uitgangspunt 3: ‘Practice what you preach’

De opleiding draagt het adagium ‘practice what you preach’ uit. Dit is te herkennen in hoe het onderwijs wordt ontwikkeld, vormgegeven en hoe docenten, onderzoekers en studenten met elkaar omgaan. De opleiding stelt zich kwetsbaar en leerzaam op en draagt uit dat alle betrokkenen – studenten, docenten, onderzoekers – leren en experimenteren rondom eigen uitdagingen, in een gemeenschappelijke onderwijspraktijk, zoals het leren hanteren van lastige vraagstukken uit de beroepspraktijk. Op die manier is het idee over wat pedagogisch professioneel omgaan met vraagstukken in de praktijk betekent voortdurend in ontwikkeling, net als ideeën over hoe dit studenten het beste kan worden geleerd. In deze leerprocessen wordt ieders input, het uitproberen van werkwijzen en het gezamenlijk bespreken van wat het teweeg heeft gebracht heel serieus genomen, waardoor de opleiding echt gestalte krijgt in samenspel met studenten. In hoofdstuk 4 staan we verder stil bij hoe wij als opleiding onszelf zien als speler in het bredere maatschappelijke veld rondom de pedagogische beroepspraktijk.

Onderzoek met studenten naar een vernieuwende methode voor praktijkonderzoek

Exemplarisch voor de lerende, onderzoekende en ontwikkelende houding van docenten binnen de opleiding is de ontwikkeling van een methode voor praktijkonderzoek – het actoronderzoek – in samenwerking met studenten rond hun afstudeeronderzoeken. Die ontwikkeling begon als zoektocht naar een manier om als University of Applied Science invulling te geven aan onderzoek dat echt praktisch is en tegelijkertijd gezien kan worden als wetenschappelijk. Het is uitgemond in een succesvol afgerond promotietraject op de dissertatie Van binnenuit: onderzoekend omgaan met lastige vraagstukken in de onderwijs en hulpverlening (zie Mulder, 2021).

⁴ Voor een verdere toelichting systemische benadering van de professional als speler in het spel verwijzen we naar onze publicatie De rol van jeugdprofessionals bij verandering van ‘het systeem’: pedagogische spelers in het spel (Van Goor, Uitman & Mulder, 2023).

Een eigen mogelijkheid tot specialiseren

Een derde aspect waarmee we ons profileren en onderscheiden van andere masteropleidingen in het land is de mogelijkheid om je binnen de opleiding te specialiseren. Studenten volgen een generiek programma in de leerlijnen Pedagogische Kwaliteit en Persoonlijk-Professionele Ontwikkeling. Daarnaast bieden we de studenten de keuze om zich te specialiseren, waarbij ze kunnen kiezen tussen een specialisatie Toegepaste Orthopedagogiek en een specialisatie Management & Organisatie. Vooral in het aanbieden van een traject orthopedagogiek zijn we uniek binnen de landelijke masteropleidingen pedagogiek.

“De opleiding heeft mij vooral veel handvatten gegeven om mijn handlungsvermogen te versterken. Hierdoor kan ik in moeilijke situaties verschillende interventies inzetten die ik voor het volgen van de master niet in kon of durfde te zetten”.

Student (jaar 2)

1.3 Inbedding in de hogeschool

Hogeschool Inholland

Onze opleiding is ondergebracht in het domein Gezondheid, Sport en Welzijn (GSW) en vormt samen met de bacheloropleidingen Pedagogiek, Social Work, het lectoraat Jeugd en Samenleving, het cluster Pedagogiek en Social Work Amsterdam. Domein GSW is één van de zes domeinen binnen Hogeschool Inholland.

De boodschap die hogeschool Inholland uitdraagt op het gebied van opleiden is: 'Persoonlijk & dichtbij: We kennen elkaar, Wij durven van elkaar te leren en inclusief - iedereen hoort erbij'. In onze masteropleiding geven we hier invulling aan door te werken vanuit een duidelijk idee van de opleiding als leergemeenschap (zie hoofdstuk 2) met een divers samengestelde populatie van studenten.

De opleiding kan ook gezien worden als voorloper bij het uitdragen van het strategisch plan van de hogeschool, omdat twee centrale ambities (pijlers) uit dat plan voor de komende jaren in de opleiding al worden gerealiseerd. De ambitie om in onderwijs en onderzoek te vertrekken vanuit maatschappelijke vraagstukken is binnen de master pedagogiek realiteit, omdat in elk onderwijsonderdeel gewerkt wordt aan beroepsauthentieke kwesties uit de werkpraktijk van de studenten. De ambitie om bij te dragen aan een veerkrachtige samenleving door het versterken van netwerken krijgt in de opleiding vorm doordat praktijkvraagstukken altijd systemisch worden aangepakt, in samenspraak met alle relevante betrokkenen. Ook wordt de opleiding al (h)erkend als expert en stem in het debat over hoe professionals hieraan in hun beroepsuitoefening kunnen bijdragen, getuige externe publicaties, gastoptredens en expertrollen van verschillende docenten.

"Hoera, er is gedoe!"

Een element van een veerkracht, zoals beschreven in het strategisch plan van de hogeschool, is het vermogen om schokken niet alleen op te vangen, maar ook te benutten als kansen om te ontwikkelen. In de onderwijsgids wordt studenten dan ook meegegeven dat ook tegenslag een sleutel is tot professionele en persoonlijke ontwikkeling.

Dit uitgangspunt wordt in de opleiding heel gericht productief gemaakt in het onderwijs. Onder meer in supervisie, waar studenten worden uitgedaagd om op zoek te gaan naar zogenaamde 'plek der moeite'. En in het afstudeeronderzoek wordt aangesloten bij het inzicht uit het systeemdenken dat 'gedoe' in organisaties vaak zicht biedt op dieperliggende dysfunctionele patronen, waardoor het een unieke gelegenheid biedt om te leren en echt iets te veranderen.

Domein GSW

Domein GSW heeft als kernambitie om bij te dragen aan De gezonde samenleving (2015), een samenleving die eerder gericht is op het creëren van de voorwaarden voor groei en het realiseren van mogelijkheden van de mens, in plaats van een gerichtheid op (het oplossen van) problemen. Die kernambitie is toegespitst met het realiseren van het Centre of Expertise Preventie en Zorg en Welzijn in 2021. De masteropleiding voelt zich thuis bij de boodschap dat preventie meer is dan het voorkomen van problemen. Preventie betekent voor ons dat onze studenten bijdragen aan het realiseren van (beroeps)contexten die rijk en uitdagend zijn om binnen op te groeien, waarin iedereen zich thuis voelt en professionals over de grenzen van hun klas, caseload, discipline of werkveld samenwerken om positief bij te dragen aan de levens van jeugdigen en hun alledaagse opvoeders.

Samenwerking Lectoraat Jeugd en Samenleving

De opleiding werkt samen met het lectoraat Jeugd en Samenleving. Dit helpt de opleiding om up-to-date, kritisch en innovatief te zijn. De verbinding komt vooral tot stand via twee masterdocenten die werkzaam zijn als docent-onderzoekers. Zij zijn lid van de kenniskring wat de relatie en uitwisseling tussen de opleiding en het lectoraat versterkt. Lectors en onderzoekers van het lectoraat worden ook betrokken bij kwaliteitsbewaking en onderwijsontwikkeling binnen de master.

In hun onderzoek voor het lectoraat hebben de betreffende docenten zich beziggehouden met onderzoek naar voor de masteropleiding relevante thema's zoals: het samenwerken en leren in wijkteams jeugd en gezin; de ondersteuning van jongeren in de overgang naar volwassenheid; veerkracht en welzijn van hogeschoolstudenten. De projecten resulteren in kennisdocumenten, maar ook in hands-on adviezen voor jeugdprofessionals, verandertrajecten in de beroepspraktijk en methodiekontwikkeling voor de jeugdsector en het onderwijs⁵.

De relatie en uitwisseling met het lectoraat krijgt op verschillende manieren concreet vorm:

- De lector en/of andere onderzoekers verzorgen regelmatig - één of tweejaarlijks - lezingen binnen de master op basis van zelf uitgevoerd onderzoek of verschenen publicaties.
- Inzichten en producten uit onderzoek worden ingebracht of uitgetoet in het masteronderwijs.
- Docenten in de opleiding en onderzoekers in de kenniskring delen inzichten over het sociaal-systemisch karakter van opgroeien, opvoeding en identiteitsvorming en wisselen hier over uit, bijvoorbeeld in gezamenlijke artikelen of discussiebijeenkomsten.
- Opleiding en lectoraat delen ook affiniteit en expertise in het doen van participatieve vormen van (actie-) onderzoek. Bijvoorbeeld doordat lectoren en onderzoekers deelnemen aan de tweejaarlijks door de opleiding georganiseerde review rond het niveau en de kwaliteit van de afstudeerproducten.

"Ik ben heel blij met onze samenwerking met de Master Pedagogiek. Door de professionele ervaringskennis van de masterstudenten samen te brengen met wetenschappelijke inzichten kunnen we ideeën ontwikkelen over hoe we het werkveld kunnen versterken. Als lectoraat zijn we bijvoorbeeld geïnteresseerd hoe pedagogisch professionals hun maatschappelijk engagement verweven in hun werk en ook het maatschappelijk engagement van kinderen en jongeren stimuleren."

Prof. dr. Femke Kaulingfreks (lector Jeugd en samenleving;
bijzonder hoogleraar Grootstedelijke vraagstukken)

Evaluatie

Krachten

We zijn als team tevreden met de resultaten van de ontwikkeling van het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel en het bijgestelde onderwijsprogramma:

- Een pilot binnen het afstudeeronderwijs in studiejaar 2022-2023, waarin voor het eerst gewerkt werd met het aangepaste competentieprofiel is naar tevredenheid van zowel studenten als docenten verlopen.
- In de klankbordgroep voor de curriculumvernieuwing werd bevestigd dat het competentieprofiel betekenisvol is en het achterliggende beroepsprofiel goed aansluit op wat vanuit het werkveld verwacht wordt van een hbo-opgeleid masterpedagoog.

Ontwikkelpunten:

- De samenwerking binnen het cluster kan versterkt worden met het oog op het afstemmen van onderwijsprogramma's en doorstroom naar de master, ideeënontwikkeling over normatief/politiserend professioneel handelen en (actie)onderzoek en zichtbaarheid in het werkveld in en rondom Amsterdam.
- Er kan nog frequenter en structureler gebruik gemaakt worden van resultaten van onderzoek en publicaties van de verschillende lectoraten binnen Inholland, waaronder eigen publicaties van docent-onderzoekers.

⁵ Voor projecten en producten zie: <https://www.inholland.nl/onderzoek/lectoraten/jeugd-en-samenleving/>

2. Wat en hoe wordt geleerd in de opleiding

In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij hoe de opleiding inhoudelijk en didactisch hebben vormgegeven. Eerst wordt toegelicht hoe studenten en docenten samen een leergemeenschap vormen. Daarna wordt de structuur, opbouw en inhoud van het onderwijsprogramma beschreven. Er wordt uitgelegd hoe het onderwijs gericht is op het realiseren van leeruitkomsten en hoe studenten zelf vormgeven aan hun leerproces. Tot slot wordt ingegaan op het afstudeeronderzoek en hoe wordt gezorgd dat het programma studeerbaar blijft.

(Standaard 2, 3, 4 en 5)

2.1 De opleiding als leergemeenschap

De studenten van de master zijn allemaal pedagogisch professionals, en dus collega's. De opleiding draagt uit dat iedereen lerende is en een eigen bijdrage kan leveren aan het leren van anderen. Zo vormen we een leergemeenschap die studenten en docenten met elkaar vormgeven en doorontwikkelen. Alle leerervaringen vinden plaats binnen en ten behoeve van de beroepspraktijk en de (complexe) vraagstukken die daar spelen. Het leren is niet alleen betekenisvol omdat de student zich op academisch, pedagogisch en professioneel gebied ontwikkelt, maar vooral ook doordat de beroepspraktijk en betrokkenen in deze praktijk mee-ontwikkelen. De student zorgt er in de eigen beroepspraktijk voor dat van binnenuit beweging ontstaat en gedragen verandering plaatsvindt.

Binnen de leergemeenschap hanteren we de volgende uitgangspunten voor leren:

- Wij leren praktijkgericht: leren rondom echte vraagstukken die spelen in de beroepspraktijk vormt het hart van de opleiding. In elk onderwijsonderdeel werken studenten aan het op masterniveau leren hanteren van beroepssituaties.
- Wij leren en ontwikkelen samen: studenten leveren ook een actieve bijdrage aan het leren van anderen. Het kunnen geven en ontvangen van feedback is onderdeel van het leerproces dat zorgt voor verdieping. Samen verantwoordelijkheid dragen voor ieders leren en de opleiding is een aspect van professionele vorming.
- Wij leren onderzoekend en experimenterend: de academisch-praktische vorming vindt plaats door het leren begrijpen, waarderen en inzetten van wetenschappelijke inzichten en werkwijzen bij het hanteren van praktische vraagstukken. En doordat in elke onderwijsonderdeel gebruik gemaakt wordt van een vorm van onderzoek, van diagnostisch onderzoek bij orthopedagogiek tot reflectief zelfonderzoek bij supervisie, of van interne organisatieanalyse bij management en organisatie- tot actoronderzoek bij het afstuderen. In het praktisch leren vanuit een onderzoekende houding speelt het in de praktijk experimenteren met nieuw gedrag en stilstaan bij wat het teweegbrengt een belangrijke rol.
- Wij leren experiëntieel, reflectief en in uitwisseling: het leren is ook altijd ervaringsleren dat je als lerende ondergaat, bijvoorbeeld in contact met jeugdigen, ouders, collega's. Om wat geleerd is te kunnen benutten als onderdeel van je handelingsrepertoire is echter bewustwording, reflectie op en uitwisseling over het geleerde en het leerproces nodig. Er wordt stilgestaan bij de effecten van gedrag in interactie, hoe het jezelf en anderen raakt en welke waarde het vertegenwoordigt en voor wie.

Verschillende van deze uitgangspunten zijn ook herkenbaar wat door studenten wordt verwoord in een voorlichtingsfilm van de opleiding die begin 2021 is opgenomen⁶.

"Voor het vak Professioneel Ondernemen (PO) heb ik diverse gesprekken gevoerd met allerlei mensen uit het veld. Hierdoor is mijn netwerk groter geworden. Inspirerend waren voor mij de gesprekken met de gezinnen over het thema dat centraal stond. Ik heb daar veel van geleerd. [...] Tijdens dit vak heb ik als ervaren zelfstandig ondernemer samengewerkt met medestudenten. We hebben continu relevante informatie uitgewisseld. Het is leuk om ieder vanuit de eigen achtergrond en vanuit de actualiteit documentaires, boeken en artikelen te delen. Hierdoor is mijn perspectief vergroot. Deze reis is van groot belang geweest voor mijn ontwikkeling als master Pedagoog."

Alumnus

2.2 Het onderwijsprogramma

In het studiejaar 2022-2023 is het onderwijsprogramma bijgesteld in het licht van het nieuw ontwikkelde beroepsprofiel en opleidingsprofiel (zie §1.2). Ten behoeve van integratie en een organisch leerproces is gekozen voor een curriculum met robuuste onderwijseenheden, verdeeld over vier leerlijnen die horizontaal en verticaal samenhangen.

Leerlijnen en taakgebieden

De leerlijnen vertegenwoordigen taakgebieden waaronder beroepstaken vallen die masterpedagogen uitvoeren in de beroepspraktijk. Er worden twee generieke taakgebieden onderscheiden die samen het basisprogramma van de opleiding vormen:

- Het versterken van de pedagogische kwaliteit van (het werken in) de organisatie - leerlijn Pedagogische Kwaliteit (PK); en
- Het versterken van het handelingsvermogen van professionals - leerlijn Persoonlijk-Professionele Vorming (PPO);

We onderscheiden twee specialistische taakgebieden die een plek krijgen in keuzetrajecten, waarvan er minimaal één wordt gekozen. Deze taakgebieden zijn:

- Het helpen beantwoorden van hulpvragen van betrokkenen bij problematische opvoedsituaties - leerlijn Toegepaste Orthopedagogiek (TO);
- Het versterken van de organisatie in aansluiting bij maatschappelijke eisen, wet en -regelgeving én afstemming op de kenmerken van de specifieke beroepspraktijk ten behoeve van het primaire pedagogische proces.

Flankerend onderwijs

- In het flankerend onderwijs Academische vorming en Teamsamenwerking. In dit onderwijs ontwikkelen studenten leerlijnoverstijgende competenties waarop een beroep wordt gedaan in reguliere onderwijsonderdelen, waar ze ook getoetst worden. Het flankerend onderwijs kent geen eigen toetsing.

Leerlijn	Studiejaar 1(45 ECTS)		Studiejaar 2 (45 ECTS)	
	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Semester 2
Leerlijn Pedagogische kwaliteit (PK)	Pedagogisch engagement		Pedagogisch Praktijkonderzoek	
	Flankerend: Academische vorming		Flankerend: Teamsamenwerking	
Leerlijn Persoonlijk-Professionele Ontwikkeling (PPO)	Supervisie		Professioneel Ondernemen	
Specialisatielijn, Toegepaste orthopedagogiek (TO)	Handelingsgerichte Diagnostiek en psychoeducatie	Behandeling en interventie		
Specialisatielijn, Management & Organisatie (MO)	Beleidsvorming	Leidinggeven aan verandering		

Tabel 2.1: Schematische weergave onderwijsprogramma

⁶ Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=eAUKuDquaiw>

Samenhang tussen de leerlijnen

De uitvoering van de specifieke beroepstaken in de opleiding komt overeen in dat ze allemaal vragen om het combineren van onderzoeken en veranderen. Deze combinatie mag karakteristiek worden voor het functioneren van *scholar-practitioners* (zie ook hoofdstuk 1).

Binnen de specialisaties

- Bij *Toegepaste orthopedagogiek* wordt handelingsgericht diagnostisch onderzoek ingezet rond een hulpvraag, uitmondend in handelingsadviezen en het uitvoeren van behandeltraject of interventie.
- Bij *Management en organisatie* wordt een beleidsadvies ontwikkeld vanuit een externe beleidsanalyse en interne organisatieanalyse, leidend tot het in gang zetten van een verandertraject in de organisatie.

Leerlijn Persoonlijk-Professionele Ontwikkeling

- Bij *Supervisie* wordt via reflectief zelfonderzoek en verkenning van uitdagingen in het beroep gekomen tot het experimenteren met nieuw gedrag in de beroepssituatie en het evalueren van de effecten.
- In *Professioneel ondernemen* onderzoeken studenten een leerthema en zetten ze de opbrengsten van hun eigen leertraject weer om in voor deskundigheidsbevordering van mede-professionals.

Leerlijn Pedagogisch kwaliteit (PK)

- Bij *Pedagogisch engagement* worden patronen in de systeeminteractie geanalyseerd en Pedagogisch-theoretische perspectieven verkend en opbrengsten geïntegreerd in pedagogische verbeteracties.

In het *Pedagogisch praktijkonderzoek* wordt gebruik gemaakt van vormen van actieonderzoek waarvan het combineren van onderzoeken met verandering van wat wordt onderzocht het definiërende kenmerk is.

De samenhang tussen leerlijnen ligt óók besloten in de eerdergenoemde systemische benadering van de beroepspraktijk en de rol van professionals daarbinnen, als spelers binnen een spel (zie hoofdstuk 1). Hoewel de verschillende leerlijnen zich richten op elk eigen beroepstaken rond verschillende typen praktijkvragen die ook spelen op een andere niveaus in de organisatie of andere praktijksituaties, is de benadering steeds hetzelfde:

- praktijkvraagstukken staan niet op zichzelf, maar worden door betrokkenen, waaronder de professional, als vraagstuk ervaren en mede in stand gehouden en door iedereen op haar eigen manier;
- hierdoor kan het vraagstuk alleen beschreven, begrepen en verbeterd worden in afstemming met de direct betrokkenen, waaronder de betrokken jeugdigen en/of hun ouders; en
- om te kunnen komen tot een gedragen en duurzame oplossing voor het vraagstuk zal de oplossingsrichting ook aan moeten sluiten bij wat voor alle betrokkenen helpend en bij voorkeur acceptabel is.

In [bijlage II](#) is een schema te vinden dat duidelijk maakt hoe eenzelfde systemische benadering van het professioneel omgaan met praktijkvraagstukken bij de verschillende leerlijnen steeds een ander uitwerking krijgt.

2.3 Toewerken naar meesterschap in uitvoering van beroepstaken

Het realiseren van Leertuitkomsten

In elk onderwijsonderdeel staat één leertuitkomst centraal. Al het onderwijs in een onderwijsonderdeel en de daarin aangereikte of zelf te verwerven visies, kennis, attitudes vaardigheden gelden als gereedschappen die ingezet kunnen worden voor het op het vereiste niveau realiseren van de leertuitkomst.

Leertuitkomsten zijn geformuleerd in termen van de uitvoering van beroepstaken in lijn met standaarden op masterniveau. Met het realiseren van de leertuitkomst en dus het voldoen aan de standaarden wordt een onderwijsonderdeel afgerond.

De standaarden voor de uitvoering van zo'n beroepstaak worden daarbij altijd ontleend aan de vier vormen van meesterschap in hoofdstuk 1 al kort zijn beschreven, te weten: praktisch; pedagogisch; academisch; en professioneel meesterschap.

Voorbeeld: Leertuitkomst onderwijsonderdeel Beleidsvorming (Specialisatie Management & organisatie, jaar 1, semester 1)

De student brengt een concreet organisatieadvies uit gericht op het verbeteren van de organisatie aan de hand van een externe beleidsanalyse en interne organisatieanalyse, waarbij de uitvoering van de werkzaamheden voldoen aan de criteria voor praktisch, pedagogisch, academisch én professioneel meesterschap.

Per leertuitkomst zijn criteria opgesteld voor de vier vormen meesterschap. Deze criteria vormen ook de criteria voor de beoordeling van de leertuitkomst aan het einde van een onderwijsonderdeel. De werkzaamheden en producten van de student worden zo in alle toetsen in de opleiding integraal beoordeeld op de mate waarin ze getuigen van praktisch, pedagogisch, academisch en professioneel meesterschap.

Voorbeeld: beoordelingscriteria onderwijsonderdeel Beleidsvorming Academisch meesterschap

De student komt op academisch verantwoorde wijze tot het organisatieadvies, dit blijkt uit de:

- Gemaakte keuzes die zijn onderbouwd vanuit wetenschappelijke en beleidsmatige bronnen;
- Toegepaste theoretisch en methodisch onderbouwde analyses;
- Methodische stappen die secuur zijn gehanteerd en vastgelegd bij het tot stand komen van het organisatieadvies;
- Onafhankelijke, kritische en onderzoekende houding van de masterstudent tijdens de totstandkoming van het organisatieadvies;
- De presentatie en logisch-argumentatieve verantwoording van het advies en de totstandkoming ervan ten overstaan van betrokkenen.

Het bevorderen van zelfregie

In het onderwijs werken studenten dus aan de ontwikkeling van meesterschap in de uitvoering van beroepstaken. We streven ernaar dat studenten hierbij zelf verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen leerproces. Hierbij speelt formatieve beoordeling een belangrijke rol. Op weg naar het realiseren van een leertuitkomst voeren studenten deelopdrachten uit, waarna ze feedback ontvangen van medestudenten, docenten en/of betrokkenen uit hun beroepspraktijk. Studenten leiden vervolgens zelf uit feedback en zelfevaluatie af in welke mate de uitvoering van de opdracht al getuigt van het gevraagde meesterschap. Op basis van die reflectie trekken studenten conclusies over wat nog geleerd en verbeterd moet worden, en waar het meesterschap al voldoet. Op deze manier kan de student gericht en efficiënter invulling geven aan het vervolg van het eigen leerproces. Met deze manier van werken krijgen studenten gedurende de rit al meer zicht krijgen op hoe ze er voor staan, zonder hinderlijke onderbreking door deelttoetsen. Dit zorgt voor vertrouwen, motivatie en continuïteit in het leerproces.

Flipping the classroom

Bij de bevordering van zelfregie spelen digitale leermiddelen die worden aangeboden op de digitale leeromgeving (Moodle) een belangrijke rol. Digitale leermiddelen waar thuis mee kan wordt gewerkt belangrijke rol. Een groot gedeelte van de theorie wordt via thuis te bekijken weblectures voor de studenten ontsloten, waardoor de contacttijd kan worden besteed aan verdieping en het bespreken van de manier waarop de lesstof kan worden of is ingezet voor de uitvoering van de beroepstaken in de praktijk, bijvoorbeeld in begeleide intervisie tussen studenten. Studenten leren zo ook kennis maken met elkaars beroepspraktijken en andere werkvelden en de vraagstukken die er spelen. Aanvullend wordt gebruik gemaakt van de online tool FeedbackFruits voor het geven van feedback door en aan peers en door docenten.

2.4 Het afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma bestaat uit het opzetten en uitvoeren van een pedagogisch praktijkonderzoek. Studenten doen in hun eigen organisatieonderzoek naar een pedagogisch relevant en lastig vraagstuk. Studenten krijgen een algemene introductie in methodologie van praktijk(gericht) onderzoek en leggen ons vervolgens toe op het scholen van studenten in het doen van actieonderzoek. We besteden speciaal aandacht aan actoronderzoek, een specifieke vorm van zogenaamd insider actieonderzoek, waarbij de onderzoeker onderdeel is van de praktijk die zij onderzoekt.

Actoronderzoek is als onderzoeksmethode in de afgelopen vijftien jaar ontwikkeld binnen de eigen masteropleiding, in voortdurende wisselwerking met afstudeeronderzoeken van studenten. De methode is speciaal ontwikkeld voor het omgaan met lastige praktijkvraagstukken en richt zich op het bewerken van interactiedynamiek (onderlinge wisselwerking) tussen betrokkenen bij het vraagstuk om zo vastzittende patronen te doorbreken. We ervaren en horen van studenten en hun collega's in het werkveld dat het gebruik van de methode zonder uitzondering al direct beweging creëert en iets oplevert voor de praktijk⁷.

Een actoronderzoek naar motivatiegebrek van studenten in een mbo-instelling

Een student geeft les op een mbo-school voor niveau 1 en 2. De collega's ervaren dat studenten geen eigenaarschap nemen over hun leerproces en ongemotiveerd zijn. Gedurende het studiejaar ontwikkelt de masterstudent het inzicht dat zij als mbo-docenten ook stiekem de overtuiging delen en naar elkaar uitdragen dat studenten niet in staat zijn tot dit eigenaarschap. De algemene uitwisseling in de organisatie over studenten is veelal negatief en capaciteiten worden laag ingeschat. De student ontdekt dat deze beeldvorming overeenkomt met hoe er maatschappelijk gezien naar deze groep 'laaggeschoolden' wordt gekeken. Studenten blijken hetzelfde beeld blijken over zichzelf te hebben ontwikkeld. Zij zien zichzelf als 'dom' en hebben het idee zij weinig kunnen, wat resulteert in een afwachtende, ongemotiveerde houding.

Vanuit haar analyse van de systeeminteractie experimenteert de student met het bewerken van de onderlinge wisselwerking, wat de kern vormt van actoronderzoek als onderzoeksmethode. Binnen het docententeam brengt ze het zelfbeeld van de studenten onder de aandacht en hoe docenten deze beeldvorming in hun onderlinge interactie bekrachtigen. Ze stelt voor om meer waarderend te kijken en spreken en, vooral, ze brengt dat zelf in praktijk in haar communicatie met collega's en met studenten. Ze brengt studenten bij elkaar voor een overleg over de opleiding en laat hen de agenda bepalen. Ook vormt ze een groep met docenten waarin de input uit de studentengroep vertaald wordt naar mogelijke professionele acties.

De studenten zijn in de eerste plaats al verrast dat ze hiervoor gevraagd zijn en dat zij mogen meedenken over het onderwijs. Ze voelen zich erkend, zijn enthousiast en komen met vernieuwende ideeën; bijvoorbeeld om behalve een cijfer ook altijd een compliment voor iets dat goed is gegaan te geven. Andersom worden studenten aangemoedigd docenten ook meer te waarderen door positieve zaken terug te koppelen. Er worden posters door de school gehangen waarop complimenten voor het onderwijs en docenten worden geplaatst. Studenten geven verder aan betrokken te willen worden bij sollicitaties van potentieel nieuwe docenten. Hieraan wordt gehoor gegeven.

Gedurende het traject voelen alle betrokken dat de sfeer en energie verandert in de school. In eerste instantie alleen bij de bij het onderzoek betrokken studenten en docenten, maar later ook bij anderen. Het enthousiasme straalt af en werkt door in andere klassen en bij meer docenten. Het perspectief verandert radicaal. Studenten en docenten hebben nu ook oog voor wat er goed gaat, welke capaciteiten iedereen heeft en hoe zij elkaar hierin kunnen bekrachtigen. Met de veranderde systeemdynamiek is het eigenaarschap van studenten en de betrokkenheid bij en motivatie voor hun leerproces als vanzelf toegenomen, en daar was het in de eerste instantie om te doen. Maar eigenlijk is er nog veel meer gebeurd.

We blijven het actoronderzoek binnen de opleidingscontext doorontwikkelen. In de afgelopen jaren hebben we onder meer uitgewerkt wanneer het onderzoek echt pedagogisch genoemd kan worden, wat ertoe heeft geleid dat studenten zowel tijdens de uitvoering als bij de formulering van de opbrengsten gericht zijn op wat het onderzoek oplevert voor de betrokken jeugdigen.

Een vraag die verder onze voortdurende aandacht heeft is hoe dit soort vormen van (lokaal) praktijkonderzoek ook een algemene kennisopbrengst kunnen genereren, waar ook andere professionals en organisaties van kunnen profiteren. Ook onder sociale wetenschappers die zich op vormen van actieonderzoek oriënteren is dit nog een open en onbesliste kwestie (Eikeland, Frimann, Hersted & Jensen, 2022; West, Van Kerkhoff & Wagenaar, 2019.) Binnen de opleiding maken we gebruik van een voorlopige oplossing, die aansluit bij het idee van Principled Practical Knowledge (Bereiter, 2014). Vanuit de handelingskennis waarvan de werking die zich in de eigen praktijk heeft bewezen, zoeken studenten naar werkzame elementen die praktijkoverstijgend relevant zouden kunnen zijn. Tegelijkertijd wordt gekeken of de werkzaamheid wordt bevestigd of kan worden verklaard met wetenschappelijke theorie. Hierdoor kunnen ze komen tot een vorm van handelingskennis die in elk geval gezien kan worden als goed onderbouwde algemene handelingssuggesties in specifieke praktijksituaties.

"Het actoronderzoek is vanuit meerdere perspectieven een goudmijn. Alles wat je in jaar 1 en 2 leert, komt terug in het actoronderzoek. Het geleerde vanuit het specialisatievak en vanuit de Persoonlijk-Professionele leerlijn zijn nodig om de diepte in te gaan tijdens het onderzoek. We hebben geen antifragiele oplossing gevonden voor het vraagstuk, maar wel een stevig fundament gelegd om het onderwerp bespreekbaar te houden als verder professionalisering binnen het team. De individuele en groepsontwikkeling rondom dit thema blijft hiermee actueel en ongoing."

Alumnus

2.5 Studeerbaarheid

De opleiding stelt hoge eisen aan studenten wat betreft de tijdsinvestering die wordt gevraagd. De opleiding omvat 90 studiepunten (EC) te behalen in een nominale opleidingsduur van twee jaar. Omgerekend betekent dit naast contacturen (lestijd) en werkzaamheden voor de opleiding die deel uitmaken van hun werk, nog zo'n 20 uur zelfstudie per week. Studenten ervaren de studie als intensief, maar ook als inspirerend en soms een welkome variatie op alledaagse beslommingen.

In voorlichting wordt gewezen de zwaarte van de opleiding. We raden studenten aan minstens twee dagen per week vrij te houden voor studie. De voorlichting op open dagen gebruiken we ook als studiekeuzecheck (SKC). We kijken daarbij na of de geïnteresseerden de juiste verwachtingen van de opleiding hebben en voldoen aan de instroomvoorwaarden, deze zijn:

- Afronding van een sociaal-(ped)agogische of educatieve vooropleiding (minimaal hbo-bachelor);
- één jaar werkervaring in een het jeugd- of onderwijswerkveld;
- werkzaam zijn in een pedagogische of onderwijskundige functie op minimaal hbo-bachelor;
- een werkplek waar ook onderwijsopdrachten kunnen worden uitgevoerd.

Door verschillen vooropleiding bestaan er ook substantiële verschillen in voorkennis. Dit wordt vooral goed zichtbaar bij de specialisatie Toegepaste orthopedagogiek, op het gebied van kinder- en jeugdpsychopathologie. Aan het begin van de opleiding wordt hier kort aandacht aan besteed in de lessen. Studenten zonder of met beperkte voorkennis op dit gebied dienen deze zelf bij te spijkeren. Hiervoor wordt verwezen naar verplichte literatuur en weblectures die buiten de lessen om te bekijken zijn.

Het onderwijsprogramma kan in twee jaar worden afgerond. Er is een groep studenten die de studie uitsmeert over drie jaar (nominaal +1 is binnen reguliere termijn), waarbij vooral meer tijd wordt genomen voor het afstudeeronderzoek. Dit hangt vaak samen met het hebben van een lerarenbeurs waarop drie jaar

⁷ Met de promotie van opleidingsdocent Jan Sanne Mulder op de dissertatie Van binnenuit: onderzoekend omgaan met lastige vraagstukken in onderwijs en hulpverlening (2021) heeft de methode ook wetenschappelijke erkenning gekregen.

een beroep mag worden gedaan. De opleiding richt voor derde en hogerejaars studenten en zogenaamde afstudeerkring in. Tweewekelijks wordt een begeleide intervisiebijeenkomst georganiseerd. Ook krijgen studenten een jaarlijks 'budget' in docenturen die ze kunnen inzetten voor schriftelijke feedback of mondelinge consultatie. Dit helpt studenten in het nemen van regie tijdens het afstuderen.

Evaluatie

Krachten

- We slagen goed in onze ambitie om een leergemeenschap te vormen waarin alle deelnemers lerenden zijn die zich thuis voelen, elkaar makkelijk opzoeken en benaderen en de veiligheid en ruimte ervaren om actief mee vorm te geven aan de opleiding.
- De opleiding heeft een sterk uitgebalanceerd onderwijsprogramma dat de intern sterk samenhangt en tegelijkertijd plek biedt aan het eigen maken van verschillende rollen van de masterpedagoog en inleidt uiteenlopende kennisgebieden.
- Met het organiseren van het leerproces via peer- en docentfeedback buiten lessen om en het aanbieden van weblectures, is ruimte gecreëerd om betekenisvol te leren.
- Onze dynamisch-systemische benadering van praktijkvraagstukken sluit aan bij de laatste ontwikkelingen in zowel het wetenschappelijke debat als de beroepspraktijken en het doen van praktijkonderzoek.

Ontwikkelpunten

- Piekbelasting van studenten, zowel als docenten vraagt om, meer evenwichtige verdeling van opdrachten en feedbackmomenten.
- Nog lang niet alle mogelijkheden voor *blended learning* worden benut, mede door beperkte kennis van de mogelijkheden. Het streven is om de expertise op dit gebied binnen het team te vergroten. We zijn nog zoekende naar goede portfoliotool, in aansluiting op Moodle, Gradework, FeedbackFruits.
- Vanaf studiejaar 2024-2025 wordt een laatste stap gezet in de curriculumvernieuwing door Professioneel ondernemen toe te voegen aan het afstudeerprogramma. Beiden onderdelen uit het afstudeerprogramma krijgen dan hun afronding in een symposium of congres, met door studenten verzorgde workshops en (poster-)presentaties. Hiervoor worden naast studenten en docenten ook alumni en collega's van studenten en relaties van de opleiding uit het werkveld uitgenodigd.

Hiermee willen we uitdragen dat het masterniveau niet alleen tot uitdrukking komt in het onderzoek in de eigen beroepspraktijk. Bijkomend voordeel is dat de opleiding wordt afgesloten als een viering met de hele leergemeenschap, al blijft het ook nog een formeel beoordelingsmoment.

3. Zorg voor kwaliteit en niveau van het onderwijs

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe wordt gezorgd voor een goede kwaliteit van het onderwijs en dat het masterniveau gewaarborgd is. Hierbij is aandacht voor deskundigheid van docenten, niveauopbouw in het programma, toetsing en borging van de kwaliteit van die toetsing. (Standaarden 1,6,9,10,11)

3.1 Zorgen voor een kwaliteit van het onderwijs

De opleiding vertrekt vanuit het standpunt dat kwaliteit in de eerste plaats wordt gerealiseerd door mensen in de directe uitvoering van het werk. Aansluitend achten we het noodzakelijk dat er vaste procedures voor kwaliteitszorg en onafhankelijk belegde formele taken voor borging van die kwaliteit moeten zijn.

Deskundigheid en ervaring in het team

Het masterteam omvat 3,33fte (tabel, p. IV; zie ook hoofdstuk 4). Het bestaat volledig uit docenten, die zijn aangenomen voor hun specifieke profiel en expertise. Docenten hebben minimaal een masteropleiding afgerond. Alle docenten met een vast dienstverband hebben een achtergrond in het pedagogische werkveld, waarvan de helft deze werkzaamheden nog steeds combineert met het werk bij de masteropleiding.

- Leerlijn pedagogische kwaliteit (waaronder afstudeeronderzoek): Alle docenten hebben een (pedagogische universitaire master afgerond, waarvan twee docenten zijn gepromoveerd (thema's pedagogiek, wetenschapstheorie en onderzoeksmethodologie). Twee docenten zijn lid van kenniskring van lectoraat Jeugd en Samenleving.
- Leerlijn Persoonlijk-Professionele Ontwikkeling: Alle supervisors zijn formeel geregistreerd bij de beroepsvereniging. Docenten Professioneel Ondernemen hebben uitgebreide ervaring in het werkveld van jeugdhulp en onderwijs, in zowel uitvoerende als bestuursfuncties.
- Leerlijn Toegepaste Orthopedagogiek: De docenten zijn geregistreerde gedragswetenschappers, waarvan de coördinator van de lijn BIG-geregistreerd is als orthopedagoog-generalist. De docenten zijn nog steeds werkzaam als (hoofd)behandelaar in de orthopedagogische praktijk.
- Leerlijn Management & Organisatie: de docent-coördinator heeft ervaring als manager in onderwijs en geestelijke gezondheidszorg en verzorgt ook onderwijs bij de Academy, het marktgerichte opleidingsinstituut van Inholland.

Binnen elke leerlijn zijn er docenten die ook als experts publiceren over hun vakgebied (bronnen), of lezingen of trainingen verzorgen buiten de opleiding.

Voor verdieping en specifieke inhoudelijke expertise maakt de opleiding gebruik van gastdocenten. Dit zijn theoretisch experts op hun vakgebied, maar ook ervaringsdeskundigen uit het veld of alumni van de opleiding. De opleiding biedt hiermee goed zicht op de verschillende maatschappelijke debatten en de bijdrage van masterprofessionals daarin.

Professionalisering

Op een enkeling na hadden alle docenten op het moment van aanstelling bij de masteropleiding al ruimte ervaring in het ontwikkelen en verzorgen van hoger onderwijs. Een docent waarvoor dat niet geldt wordt zo snel mogelijk na aanstelling gefaciliteerd om basiskwalificatie didactische bekwaamheid (BDB) te behalen. De afgelopen jaren hebben drie docenten hun basiskwalificatie examinering (BKE) behaald, waarmee alle vaste teamleden hierover beschikken. De toetscoördinator beschikt over een seniorkwalificatie examinering (SKE), en de voorzitter van de examencommissie rondt dit SKE-traject af in het huidige studiejaar.

Op teamniveau worden vierjaarlijks professionaliseringsbijeenkomsten georganiseerd. De leerthema's worden met het team vastgesteld, in aansluiting op de leerbehoefte. Soms worden experts van buiten de opleiding gevraagd voor het verzorgen van professionalisering. Docenten gestimuleerd om aanvullend een professionaliseringsplan te maken in aansluiting bij persoonlijke ambities en leerbehoeften.

Lezingen en community-avond

Bij de openingen van het studiejaar en de start van het tweede semester worden elk jaar lezingen verzorgd, waarvoor inspirerende sprekers worden uitgenodigd⁸. Ter afronding van het onderdeel Professioneel Ondernemen organiseren tweedejaars studenten de community-avond, een mini-congres waarin zij hun in het vak ontwikkelde deskundigheid op hun leerthema delen in workshops. De workshops worden gevold door docenten, eerstejaars studenten, alumni en potentiële studenten, en vanaf studiejaar 2023-2024 worden ook collega's van studenten uit het werkveld.

Kwaliteitscultuur onderwijs

Door hun vakinhoudelijke en methodisch-didactisch expertise en praktijkervaring zijn alle docenten in staat om onderwijs te ontwikkelen en verzorgen, in lijn met laatste inzichten uit wetenschap en werkveld. We hechten er waarde aan dat alle vaste docenten het onderwijs mee vormgeven, zodat het gedragen wordt door het hele team en het programma intern samenhangt. Er is daarom geen aparte curriculumcommissie nodig. Tegelijkertijd hebben vakdocenten de ruimte om de onderdelen binnen hun leerlijn naar eigen inzicht in te ruimen, binnen gezamenlijke afgesproken kaders.

Docenten zijn ook zelf verantwoordelijk voor jaarlijkse bijstelling en doorontwikkeling van onderwijsonderdelen. Zij voeren binnen het onderwijs ook zelf evaluaties uit met hun studenten, via groepsgesprekken of schriftelijke evaluaties. Aanvullend worden gestandaardiseerde opleidingsbrede semesterevaluaties uitgevoerd, waarvan de resultaten worden geanalyseerd en teruggekoppeld door de kwaliteitscoördinator. De opleiding moedigt studenten aan om de Nationale Studenten Enquête (NSE) in te vullen.

Nationale Studenten Enquête (NSE)

Het algemene oordeel over de opleiding is positief en stabiel over de periode van de afgelopen jaren. De gemiddelde score was in 2023 een 3.9 (op een schaal van 5).

Onderdelen die in het bijzonder worden gewaardeerd zijn:

- Sfeer (4.2)
- Aansluiting bij de beroepspraktijk (4.0)
- Betrokkenheid en contact (4.0)
- In hoeverre studenten worden geïnspireerd door wat ze leren (4.2)

De opleidingscommissie benadrukte aanvullend de volgende positieve punten:

- De mate waarin studenten worden uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen (4.3)
- Het niveau van de opleiding (4.3)

De opleidingscommissie lichtte de volgende aandachtspunten uit:

- De bruikbaarheid van feedback op opdrachten, toetsen en verslagen (daling van 4,1 (2022) naar 3,8 (2023). Voor studiejaar 2023- 2024 is daarom extra aandacht besteed aan het inrichten van een feedbackcultuur (zie ook hoofdstuk 2 over formatieve beoordeling).
- Studiebegeleiding (3.8) viel lager uit dan hoe het wordt beleefd. De opleidingscommissie denkt dat dit komt omdat deze vraag niet duidelijk is. Studiebegeleiding vindt geïntegreerd plaats en wordt voortdurend gegeven door de vakdocenten. Tip is om dit duidelijker uit te leggen aan studenten.

Er is heel nauw en prettig contact met opleidingscommissie die regelmatig terugkoppelt als er kritische (en waarderende) geluiden zijn onder studenten. De opleiding koppelt terug hoe met dergelijke geluiden is omgegaan. De opleidingscommissie (OC) adviseert jaarlijks over het opleidingsdeel van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) en wordt geraadpleegd bij substantiële wijzigingen in het onderwijsprogramma. Voor de recente curriculumontwikkeling is een klankbordgroep ingesteld met meerdere stakeholders OC, alumni, werkveldvertegenwoordigers, lector, docenten uit in- en externe collega-opleidingen.

⁸ In de afgelopen jaren zijn lezingen verzorgd nationaal en internationaal gerenommeerde sprekers als prof. dr. Gert Biesta (hoogleraar Philosophy of Education), Floortje Scheepers (hoogleraar Innovatie in de GGZ), Sharon Stellaard (alumnus van de opleiding, gepromoveerd op Boemerangbeleid, proefschrift over jeugdbeleid) en tweejaarlijks eigen lector Femke Kaulingfreks (bijzonder hoogleraar Grootstedelijke vraagstukken, i.h.b. Amsterdam).

3.2 Toewerken naar het master(eind)niveau

Het niveau van de opleiding komt tot uitdrukking in de leeruitkomsten die studenten realiseren, uitgewerkt als de uitvoering van in lijn met standaarden voor meesterschap (zie hoofdstuk 1). Het niveau van deze leeruitkomsten wordt bepaald door: 1) de ingewikkeldheid van het vraagstukken waarop de taak betrekking heeft; 2) de omvattendheid van de taak die moet worden uitgevoerd; en 3) het niveau van meesterschap dat moet worden getoond bij de uitvoering van taak. Op eindniveau zijn deze elementen als volgt ingevuld:

- De vraagstukken waar de studenten leren hanteren die kunnen worden beschouwd als complex, in de zin dat ze besloten liggen in een niet eenduidig herleidbare dynamiek van een praktijk met gegroeide routines en een verscheidenheid aan belangen, perspectieven, overtuigingen en voorkeuren van uiteenlopende betrokkenen (zie ook hoofdstuk 1)⁹.
- De beroepstaak is gericht op innemen van een initiërende en uitvoerende rol bij het leren hanteren van het vraagstuk in de beroepspraktijk in samenwerking met en afstemming op relevante betrokkenen.

De uitvoering van de taak getuigt van een integratie van de vier meesterschappen, met verdieping via reflectie op gehanteerde uitgangspunten of aannames én verbreding door publiekelijk uitdragen en beargumenteren van relevante opbrengsten.

De opleiding kent geen formeel onderscheiden fasen met elk een eigen eindniveau. Maar het onderwijsprogramma kent wel een niveauopbouw van studiejaar 1 naar studiejaar 2, zichtbaar in de opbouw in de leeruitkomsten in jaar 1 en jaar 2. In [bijlage III](#) is een tabel opgenomen die deze opbouw in gevraagd niveau illustreert.

In de curriculumontwikkeling is er ook zicht op gehouden dat het onderwijsprogramma alle elementen van het praktisch, pedagogisch, academisch en professioneel meesterschap die verwacht mogen worden van een hbo-masteropleide pedagoog zijn gedekt. Bij dit verwachte niveau is weer rekening gehouden met de drie elementen van meesterschap: deskundig, verdiepend en verbredend meesterschap. Elk element kan worden aangesproken op drie niveaus: licht, substantieel, zwaar. Niet alle elementen worden in alle onderwijsonderdelen gevraagd. Alle elementen dienen door de hele opleiding heen op minimaal substantieel niveau te worden getoond. Nagenoeg alle elementen worden geacht op het zwaarste niveau te worden getoond. Dit geldt echter niet voor specifieke elementen van meesterschap als...

- verdiepend academisch meesterschap: dit gaat om wetenschapstheoretisch onderzoek dat voorbehouden blijft voor universitaire master.
- verbredend academisch meesterschap: dit gaat om het genereren en dissemineren van algemeen-wetenschappelijke opbrengsten, dat ook voorbehouden blijft voor wetenschappelijke onderzoeksmasters.
- Verbredend pedagogisch meesterschap dat algemeen-pedagogische inzichten betreft en de verspreiding daarvan, wat specifiek het terrein lijkt van meer primair kennisgerichte pedagogische masteropleidingen.
- verdiepend praktisch meesterschap gaat om reflectief-vergelijkend onderzoek naar veranderparadigma's dat de reikwijdte van een professionele master te boven gaat.

Hoedeververschillende elementen van de vormen van meesterschap zijn verdeeld over het opleidingsprogramma is schematisch inzichtelijk gemaakt in een zogenaamde dekkingsmatrix die terug te vinden is in [bijlage IV](#).

⁹ Het kunnen hanteren van complexiteit is een uitgangspunt in de landelijke masterstandaard voor professionele masteropleidingen, opgesteld door de Vereniging Hogescholen.

3.3 Waarborgen van het niveau van de opleiding

Om te kunnen garanderen dat studenten het gevraagde eindniveau ook daadwerkelijk realiseren hanteert de opleiding een samenhangend systeem van toetsing en zorg voor toetskwaliteit⁹.

Uitgangspunten

- We hanteren in alle onderwijsonderdelen een integrale toetsing van leeruitkomsten op basis van criteria van de vier vormen van meesterschap in alle onderwijsonderdelen.
- We maken gebruik van een diversiteit aan toetsvormen – variërend van verslagen, presentaties, uitvoering in de praktijk, symposia (organiseren en deelnemen), of een zelf te kiezen vorm –, om twee redenen:
 - o om de best passende toetsvorm te kunnen kiezen bij de te beoordelen taak;
 - o om bias en selectie door de vorm van toetsing te voorkomen – als gevolg van verschillen in leerstijl van studenten – en daarmee de betrouwbaarheid van het totale toetsprogramma te vergroten.
- We vergroten de validiteit van de toetsing door gebruik te maken van informatie die het beste zicht geeft op het functioneren van de student, bijvoorbeeld bij collega's uit de beroepspraktijk, ouders of jeugdigen.
- De toetsprocedure en de toetscriteria zijn transparant en voorafgaand aan het onderwijs bekend bij de studenten, zodat studenten in het onderwijs gericht kan toewerken naar het gevraagde niveau.

Professioneel Ondernemen (jaar 2, leerlijn Persoonlijk-Professionele Ontwikkeling)

De beschreven uitgangspunten komen duidelijk samen in het onderwijsonderdeel Professioneel Ondernemen. In dit onderdeel vormen studenten een groepje rond een gedeelde professioneel leervraag. In het onderwijs ontwikkelen studenten met elkaar een traject voor deskundigheidsbevordering rond deze vraag. Ze doorlopen dit traject ook zelf. Het onderwijs wordt afgerond met:

1. het organiseren van de community-avond waar elk groepje een workshop over het leerthema verzorgt op basis van de verworven deskundigheid; en
2. een procesevaluatie met het groepje en de docenten.

De toetsing in dit onderwijsonderdeel heeft enerzijds betrekking op de kwaliteit en het niveau van de manier waarop studenten wat ze aan deskundigheid verworven hebben presenteren, toelichten en onderbouwen ten overstaan van een publiek van mede-professionals.

Anderzijds is de toetsing meer gericht op de manier waarop studenten professioneel als team hebben samengewerkt in het traject. Hoe hebben ze met elkaar gezorgd dat er een traject werd ontwikkeld dat leidde tot deskundigheid op masterniveau? Maar vooral ook: Hoe is gezorgd dat het ook echt een gezamenlijk traject werd, met inbreng van iedereen en waarin ook gebruik is gemaakt van ieders krachten en beperkingen?

Bij dit laatste punt moeten studenten ook houdingsaspecten, werkwijzen en vaardigheden tonen die zijn eigen gemaakt in het flankerend onderwijs Teamsamenwerking (zie onderwijsprogramma, hoofdstuk 2)

Kalibratie

Een integrale beoordeling van de uitvoering van beroepstaken vraagt veel afstemming tussen de docenten. Om te kunnen komen tot een grote interbeoordelaarbetrouwbaarheid houden docenten met elkaar kalibratiesessies. Voor het afstudeeronderdeel *Pedagogisch Praktijkonderzoek* wordt bijvoorbeeld één eindwerk door alle examinatoren beoordeeld, waarna de beoordeling in een overleg wordt besproken. Verschillen in interpretatie van de criteria en in gehanteerde cesuur – wanneer is aan een criterium voldaan? – komen dan aan de oppervlakte. Door de bespreking wordt intersubjectieve overeenstemming vergroot. De werkwijze leidt ertoe dat we ervaren dat eerste en tweede beoordelaars van eindwerken doorgaans redelijk op één lijn zitten. Slechts zelden komen beoordelaars uiteindelijk niet tot overeenstemming. In de sporadische gevallen dat dat wel gebeurt wordt de afstudeercoördinator ingeschakeld als derde beoordelaar. Diens oordeel is dan doorslaggevend.

⁹ De uitgangspunten van en keuzes bij de inrichting van het toetsprogramma en de procedures die de opleiding hanteert om de kwaliteit van toetsing en examinering te borgen zijn beschreven in het toetsbeleid. Dit wordt ter beschikking gesteld door de opleiding.

Voor de kwaliteit en het niveau van de afstudeerwerken is verder aandacht door: 1) de jaarlijkse review van eindwerken binnen het Landelijk Overleg Masteropleidingen Pedagogiek (LOMP), met nabespreking tijdens een bijeenkomst op locatie; en 2) de tweejaarlijkse systematische review van eindwerken met externe reviewers die door de afstudeercoördinator wordt georganiseerd.

Reviews eindwerken

Review afstuderen LOMP (jaarlijks)

Opzet: één eindwerk per opleiding wordt besproken door docenten van minimaal twee andere opleidingen. Enkele bevindingen (reviews 2021, 2022, 2023):

- De Inhollandmaster was voorloper bij het hanteren van een vorm van actieonderzoek. Reviewers waren te spreken over het niveau en de praktijkopbrengst van de onderzoeken.
- Terugkerende kritische vraag: Zijn de onderzoeken niet té organisatie-intern gericht voor een masteropleiding? Duiding: het genereren van algemene kennisopbrengst is inderdaad een uitdaging.
- Review 2023: Reviewers waren onder de indruk van het gerealiseerde niveau. Kritiekpunt: de rapportage bood weinig zicht op de praktijkopbrengsten waarvan wordt gesteld dát ze zijn gerealiseerd. Duiding: sluit aan bij de beoordeling door examinatoren. Het eindgesprek – met student en een bij het onderzoek betrokken collega – bleek hier veel aanvullend inzicht te hebben gegeven.
- Algemene conclusie 2023: Alle opleidingen worstelen ermee dat de onderzoeksrapportages geen volledig beeld geven van het functioneren – en dus de competentie – van de student. Dat Inholland die gesprekken voert met iemand uit het uit het werkveld erbij werd gezien als 'good practice'.

Externe review eindwerken (tweejaarlijks): 2021 en 2023¹¹

Bevindingen eindniveau 2021:

- Alle eindwerken werden van masterniveau bevonden. Reviewers kwamen op nagenoeg alle te beoordelen items tot een overeenkomsten oordeel als de examinatoren.
- Op één te beoordelen item – over gebruik van theorie binnen het onderzoek – kwam een reviewer tot een onvoldoende. Nabespreking leidde tot de consensus dat het eindniveau hierbij niet in het geding was.

Bevindingen eindniveau (2023):

- Twee van de drie eindwerken: overeenkomstig oordeel reviewers en examinatoren.
- Gehanteerde beoordelingsformulier akkoord bevonden. Bij bepaalde beoordelingscriteria werd een toelichting op wat studenten minimaal moeten laten zien om aan die criteria te hebben voldaan gemist.
- De theoretisch-methodologische onderbouwing werd stevig bevonden, maar onderzoek waren soms beperkt wat betreft toelichting op concrete keuzes binnen de uitvoering van het onderzoek.
- Bij één eindwerk zouden de reviewers tot een onvoldoende zijn gekomen, waar de examinatoren tot een voldoende beoordeling waren gekomen. Duiding: deze uitkomst is behandeld als een vastgestelde onregelmatigheid waarop aanvullende maatregelen moeten volgen.

Vervolg: Naar aanleiding van de vastgestelde onregelmatigheid zijn/worden de volgende stappen gezet: 1) bespreking en duiding resultaten review met examinatoren; 2) inlichten examencommissie (voorlopige) bevindingen, voorstel plan van aanpak; 3) aanvullende steekproef (drie) eindwerken, met onafhankelijke beoordelaars; 4) bespreken interpretaties, conclusies en vervolgacties met de aanvankelijke reviewers; 5) eindrapportage externe review 2023 en terugkoppeling examencommissie.

¹¹ Er is in de reviews een beroep gedaan op: lectoren (2), senior-lectoraatsonderzoekers (2); docent-onderzoekers uit de bachelor (2); en afstudeerdocenten van een andere masteropleiding pedagogiek (3).

De rol van de examencommissie

De examencommissie (EC) draagt de eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing en het waarborgen van het eindniveau. Ze draagt er op objectieve en deskundige wijze zorg voor dat het ontvangen van een getuigschrift betekent dat de student heeft laten zien te voldoen aan de eisen die in de OER zijn gesteld aan het ontvangen van de graad van Master of Arts. Hiertoe zet de examencommissie de volgende stappen:

- Ze bewaakt de criteria voor toelaatbaarheid tot de opleiding, en oordeelt bij twijfel of iemand al dan niet toelaatbaar is;
- Ze ziet toe op (de totstandkoming van) toetsprogramma, toetsen, toetsorganisatie, toetsuitvoering en beoordeling.
- Ze stelt examinatoren aan voor de diverse toetsen op basis van voor de specifieke toets relevant(e) opleidingsniveau, bewezen deskundigheid en/of relevante werkervaring of overige activiteiten;
- Ze organiseert een periodieke toetscheck voor alle toetsen, waarbij de kwaliteit van de toets wordt beoordeeld door een toetsdeskundig docent uit een andere leerlijn dan de lijn waar de toets onder valt, in samenspraak met de toetsverantwoordelijke. En ze ziet erop toe dat de verbeter suggesties die uit de toetscheck voortkomen ook adequaat worden meegenomen in de doorontwikkeling van de toets;
- Ze beoordeelt verzoeken voor extra kansen en beoordeeld bij klachten over toetsen of bij vermoedens van fraude of er sprake is (geweest) van onregelmatigheden, en deelt indien nodig berispingen uit of legt sancties op;
- Ze houdt toezicht op de volledigheid van afstudeerdossiers en controleert of getuigschriften met recht kunnen worden uitgereikt, bekrachtigd met ondertekening door de voorzitter en secretaris.

De EC rapporteert jaarlijks over haar activiteiten, bevindingen en adviezen in een jaarverslag dat wordt gedeeld met de coördinatoren van de opleiding en de clustermanager.

De examencommissie van de opleiding bestaat uit een voorzitter en secretaris die docent zijn binnen de opleiding, een ambtelijk secretaris die is aangesteld binnen domein GSW. Het externe lid is onderwijskundige met jarenlange ervaring als docent en examencommissielid in het hbo, zowel op bachelor- als masterniveau. Door de beperkte omvang van het masterteam en de beperkte aanstellingsomvang van veel teamleden is er onvermijdelijk sprake van 'dubbele petten'. Zo is de voorzitter lid van het kernteam van de opleiding en de secretaris afstudeercoördinator en eindverantwoordelijke voor het curriculum.

De examencommissie bewaakt haar onafhankelijkheid door bij mogelijk strijdige belangen leden uit te sluiten van oordeelsvorming en/of door een beroep te doen op het extern lid of andere examencommissies te raadplegen. Er is contact met examencommissies van andere masteropleidingen in het domein met het oog op intensivering van de samenwerking.

Evaluatie

Krachten

- De opleiding wordt verzorgd door een team met veel specifieke deskundigheid op de verschillende gebieden waarop onderwijs wordt aangeboden, én veel ervaring, zowel in het werkveld als in het hoger onderwijs.
- We mogen er trots op zijn dat studenten een opleiding die ze als intensief en van hoog niveau ervaren en die wij voortdurend vernieuwen over de breedte en terugkerend zo positief waarderen.
- We zijn als opleiding al ver met het betrekken van professionals uit de praktijk en soms ook jeugdigen en ouders bij het onderwijs en beoordeling van toetsen.
- In de opleiding is een goed doordacht, uitgebalanceerd systeem van toetsing ontwikkeld, met betekenisvolle toetsen en beoordelingskaders die een motiverende werking hebben voor het leren van studenten.
- Ondanks de 'dubbele petten' op meerdere posities in en rond de opleiding worden kwaliteit en niveau streng gevolgd en worden er ook kritische gesprekken gevoerd, bijvoorbeeld tussen examencommissie en/of opleidingscommissie en het (kern)team.

Ontwikkelpunten

- Bij de toetscheck werden tot op heden geen toetsen van studenten en beoordelingen opgevraagd en bekeken. Dat gaan we wel doen bij de check van de toetsen die in studiejaar 2023-2024 - voor het eerste vanwege de curriculumherziening - zijn afgenomen.
- Er dient een toelichting te komen op de beoordelingscriteria van op zijn minst het Pedagogisch praktijkonderzoek, inclusief een omschrijving van de norm voor een voldoende beoordeling bij dat criterium.
- Er wordt een onderlegger ontwikkeld die studenten, werkveldbetrokkenen en docenten of reviewers van buiten de opleiding meer inzicht geeft in de specifieke kenmerken van het actoronderzoek, waar die afwijken van meer gangbare vormen van onderzoek en hoe je dit terugziet in de onderzoeksrapportages.
- In aansluiting bij de conclusies uit de externe review van eindwerken wordt een overleg met betrokkenen bij de review en overige geïnteresseerden georganiseerd over de gestelde academische eisen (methodische strengheid, review van literatuur, verwachte reikwijdte van resultaten van praktijkonderzoek, genereren kennisopbrengst).

4. Oog voor betrokkenen en ontwikkelingen binnen en buiten de opleiding

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag hoe een goede opleiding voor alle betrokkenen en op alle gebieden waarop de opleiding een rol speelt, zowel binnen als buiten de hogeschool. We gaan hierbij in op hoe we ons verhouden tot eigen personeel, studenten, alumni, het werkveld, collega-opleidingen en vertegenwoordigers van het beroep. We staan aan het einde stil bij wat onze ambities zijn (Standaard 6,7,8,9)

4.1 Samenstelling, omvang en opdracht

Samenstelling, omvang en opdracht

Het team van de opleiding is relatief klein. Het team is betrokken, professioneel en heeft veel expertise op het gebied van de werkpraktijk en onderzoek (zie hoofdstuk 4). Vanaf 2020 werkt het gehele team van de masteropleiding volledig zelfsturend, met steun van cluster- en domeinmanagement. De ambitie om de opleiding met elkaar in richten en aan te sturen kenmerkt de zelfstandigheid, eigenzinnigheid en durf van, maar ook het onderling vertrouwen binnen het team. Jaarlijkse teambrede zelfevaluaties wijzen uit dat het zelfsturend team van meet af voor alle betrokken docenten goed heeft gefunctioneerd. Het team heeft de afgelopen twee jaar een duidelijke professionaliseringslag gemaakt, bijv. op gebied van externe profilering, resultaatgericht werken en transparantie rondom financiering en inzet van personeel. Vanuit clustermanagement en domeincontrol ontvangt het team regelmatig berichten dat het team de zaken zowel organisatorisch als financieel goed op orde heeft, en dat er volledig vertrouwen is in de kwaliteit en het niveau dat wordt gerealiseerd.

Onder het zelfsturend team vallen alle docenten met een dienstverband die onderwijs verzorgen binnen de opleiding. Rondom het zelfsturend team kent het masterteam een schil met docenten die extern worden ingehuurd, zoals supervisors en afstudeerbegeleiders. Het uitgangspunt is dat het zelfsturend team in de volle breedte verantwoordelijkheid draagt voor de koers die binnen de opleiding worden gevaren. Om te zorgen voor daadkracht en efficiëntie is een kernteam ingericht dat het mandaat heeft om keuzes te maken en zaken te regelen op gebieden als personeel, financiën, onderwijsorganisatie, kwaliteitszorg, profilering en bij in- of externe overleggen. Het kernteam bestaat uit vier coördinatoren van de verschillende leerlijnen. Eén kernteamlid is aangewezen als formeel aanspreekpunt en vertegenwoordiger van de opleiding, bijvoorbeeld binnen het breed cluster-MT. Onderwijsinhoudelijke zaken worden zoveel mogelijk binnen de leerlijnen of teambreed belegd. De centrale coördinatie hiervoor is belegd bij de docent-expert - vaak ook hoofddocent genoemd - van de opleiding.

Kengetallen personeel

- In studiejaar 2023-2024 heeft het masterteam een formatie van 3,33 fte (zie ook tabel op p. IV), die wordt ingevuld door 17 docenten.
- Tien docenten hebben een dienstverband bij Inholland, waarvan één een tijdelijke aanstelling.
- Vier docenten zijn hebben een substantiële aanstelling van minimaal 0,4 en maximaal 0,7 fte bij de master. De rest heeft een kleinere aanstelling.
- Twee docenten zijn verbonden lid van de kenniskring Jeugd en Samenleving, waarvan er één een met aanstelling als onderzoeker. Eén docent is voor een de helft van de totale aanstelling werkzaam bij de stafafdeling Onderwijs- en Onderzoeksbeleid en wordt ingezet als assessor bij de Inholland-Pabo.
- Van de overige docenten zijn er zes als ZZP'er ingehuurd voor supervisie, en is één docent via een payroll-constructie betrokken bij het afstudeeronderzoek.

Zorg voor personeel

Op donderdagmiddag zijn alle docenten die 's avonds onderwijs verzorgen op locatie aanwezig. De kernteamleden en docent-expert zijn elke week aanwezig. Op deze middagen worden de overleggen gepland, maar ook informeel samengekomen. Het is cultuur om zaken die spelen, persoonlijk of professioneel en positief of negatief, snel en direct te bespreken met collega's die het aangaat. Buiten de donderdagen gebeurt dit ad hoc, via online contact of telefonische berichten. Er is altijd snel contact als daar behoefte of nood aan is.

Teamleden versterken elkaar op positieve wijze, maar spreken elkaar ook aan als zaken niet op orde zijn en gaan meningsverschillen niet uit de weg. Docenten staan voor elkaar klaar en ondersteunen elkaar waar nodig. Bij ziekte of afwezigheid lessen of andere taken gewoon overgenomen, waardoor er nooit lessen uitvallen of moet worden geschoven in de planning. Voor langdurige vervanging lukt het doorgaans om een beroep te doen oud-docenten en het bredere netwerk van (docenten in) de opleiding, bijvoorbeeld door docenten van de bacheloropleiding of het lectoraat in te zetten.

Inholland werkt hogeschoolbreed met de ontwikkelingsgerichte InGesprek-cyclus. Het is een gespreksproces waarin de teamdoelstellingen leidend is en van daaruit wordt stilgestaan bij de inzet, ontwikkeling, ambitie, wensen van individuele teamleden. Een passende invulling wordt per opleiding bepaald. Het masterteam bepaalt bij de start van het schooljaar het InGesprek-moment dat teamleden voorbereiden 360-graden-feedback op te halen bij mededocenten, studenten en overige collega's. Aan de hand van de functiebeschrijving en de ontvangen feedback wordt het functioneren besproken. Ontwikkel- en scholingswensen worden vastgelegd.

De hogeschool staat bekend om haar aandacht voor het welzijn van personeel en studenten, zoals blijkt uit het op locaties aangeboden activiteiten (bijv. mindfulness of massages) en festiviteiten (nieuwjaarsborrel, lustrumfeesten) én goede secundaire arbeidsvoorwaarden (bijv. ns-businesskaart, vergoeding sportabonnementen, of gedeeltelijk betaald ouderschapsverlof).

4.2 Resultaten

De opleiding kent een gemiddeld diplomarendement van 58% procent in drie jaar (nominaal+1), bij een gemiddelde uitval in het eerste jaar van rond de 35% (zie cijfers en toelichting p. 6). Met uitzondering van coronajaar 2020 was de uitval in het eerste jaar lang stabiel. Bij cohort 2020 was de uitval in jaar 1 slechts 17%. We denken dat mede komt door gericht verwachtingsmanagement, bijvoorbeeld in de voorlichting, en meer stabiliteit in docentbezetting en organisatie van het onderwijs (na wat instabiliteit na de start van het zelfsturend team).

In de afgelopen jaren zijn grote stappen gezet in het wegwerken van een 'stuwmeer' aan langstudeerders, gedefinieerd als studenten die niet binnen de nominale studieduur van twee jaar hun diploma behalen. Dat bereikte een piek in studiejaar 2018-2019 met 74 langstudeerders op een totaal aantal inschrijvingen van 114 (64,9%). Vooral het duidelijker structureren van de zogenaamde APP-vakken (nu leerlijn Pedagogische kwaliteit) en een aanscherping van de ondersteuningsstructuur binnen de afstudeerkring (voor studenten met met dan twee jaar studieduur) hebben gezorgd voor vermindering van herkansingen en het sneller afronden van het afstudeeronderzoek.

In de semesterevaluaties zien we de laatste jaren stabiele evaluaties rondom de vakken. Een zorg blijft altijd de studiebelasting, met name de piekbelasting. Tijdens de curriculumherziening hebben we hier oog voor gehad, onder door onderwijs te ontwikkelen in het licht van student-journeys (zie ook hoofdstuk 2). Dit zal blijvend onderdeel van de evaluaties zijn.

In hoofdstuk 3 is al uitgebreid ingegaan op de Nationale Studenten Enquête (NSE). Samenvattend: De gemiddelde scores liggen doorgaans rond de 3,9 (2022, 2023), met een negatieve uitschieter in 2021 (3,4), verklaarbaar door o.a. personele wisselingen. De scores van de laatste twee jaar weerspiegelen ons inziens goed wat we in de opleiding doen en wat we zien en horen van studenten.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim in de opleiding is laag. De afgelopen kalenderjaren bedroeg het ziekteverzuim respectievelijk 1,22% (2019), 0% (2020) en 0,20% (2021).

Wat vertellen studenten de opleiding?

Aanvullend op het studenthoofdstuk en uitkomsten van evaluaties benoemen we graag enkele zaken die studenten met ons delen:

- de studie vraagt veel naast het werk en (vaak) gezin, maar zorgt ook dat studenten weer echt met hun vak bezig zijn en enthousiasme voelen om hun werkpraktijk als pedagogisch te versterken.
- Ze geven aan specifiek voor een avondopleiding kiezen, omdat het te combineren is met hun baan en gezin.
- Ze waarderen de uitwisseling op de donderdagavonden en ervaren wat ze leren als een echte meerwaarde voor praktijk
- Alumni zijn trots zijn op de weg die zij hebben afgelegd. Zeker achteraf zien ze hoe alles samenhangt en wat bepaalde onderdelen hebben opgeleverd. Ze lichten vaak uit dat...
 - o ze zicht hebben gekregen op patronen in hun eigen handelen en de effecten daarvan;
 - o ze veel kennis hebben verworven en hebben geleerd vanuit verschillende perspectieven naar jeugd en opvoeding te kijken;
 - o ze ervaren dat er echt verandering is gerealiseerd met de uitvoering van opdrachten in hun organisatie, op een manier die ze vooraf niet hadden kunnen voorzien.

4.3 Zorg voor studenten

Studiebegeleiding

De ambitie om persoonlijk en dichtbij te zijn, komt tot uiting in de manier waarop studenten ondersteuning en begeleiding wordt geboden. De begeleiding vanuit een vak wordt altijd gegeven door de vakdocent die gekoppeld is aan de groep waarin de student les heeft. Deze docent is expert op zijn/haar vakgebied en beantwoordt inhoudelijke vragen. De opleiding adviseert aan studenten om vragen in de gehele groep te stellen om het met en van elkaar leren aan te moedigen. Ook wanneer er vragen of knelpunten ontstaan die niet direct verband houden met onderwijs of toetsing is de vakdocent in principe het eerste aanspreekpunt. Docenten zijn op donderdag aanwezig op de opleiding, maar ook op andere dagen kan een (online) afspraak gemaakt worden. Docenten zijn goed bereikbaar en beantwoorden hun mail tijdig. Eén docent aangewezen als contactpersoon studentzaken, voor studenten die knelpunten ervaren die om meer specifieke ondersteuning of advies vragen. Ook hier zijn de lijntjes kort en kan er snel een afspraak plaatsvinden.

Indien nodig kunnen studenten zich wenden tot tweedelijnsbegeleiding zoals decanen voor studeren met een beperking of de onafhankelijke vertrouwenspersoon. De opleiding heeft een klachtenprocedure en klachtencoördinator. De werkwijze omtrent het indienen van klachten wordt onder de aandacht gebracht en is via een link beschikbaar de digitale leeromgeving Moodle. Uit de jaarverslagen van de klachtencoördinator blijkt dat er weinig tot geen klachten zijn die worden gemeld binnen de opleiding. In 2022 en 2023 waren er geen klachten, in 2021 waren er twee klachten van één student. Deze klachten zijn ongegrond verklaard.

Toegankelijkheid, inclusie en interdisciplinariteit

De opleiding beoogt te zorgen voor onderwijs dat voor iedereen toegankelijk en inclusief is en recht doet aan de diversiteit van studenten. Mede om deze reden is bij de curriculumherziening gekozen voor een grote diversiteit aan toetsvormen. Studenten met een niet-Nederlandse moedertaal, of die moeite hebben met schrijven, kunnen hierdoor beter laten zien wat hun werk- en denkniveau is, dan wanneer alle toetsen uit verslagen bestaan, zoals voorheen. Als schriftelijke verslaglegging dan een probleem vormt kan gericht ondersteund worden, of wordt gewezen op (bij-)scholingsmogelijkheden.

Doordat binnen de opleiding veel gebruik wordt gemaakt van intervisie maken studenten kennis met een diversiteit aan vraagstukken, werkvelden, disciplines en functies. Hierdoor wordt ook veel uitgewisseld over maatschappelijk gevoelige (opvoed)vraagstukken, zoals overmatig labelen, omgaan met 'parse vrijdag' op cultureel diverse scholen, passend onderwijs, of culturele opvoedverschillen. In het onderwijs worden verschillen tussen studenten, bijvoorbeeld op het gebied van land culturele diversiteit of religie ook ingezet om te komen tot problematisering van als vanzelfsprekend gehanteerde aannames, bijvoorbeeld over kinderen en opvoeding.

Huisvesting en ICT-faciliteiten

De opleiding wordt aangeboden in het Inhollandgebouw in Diemen, onderdeel van Inholland-locatie Amsterdam. De opleiding heeft een 'eigen' vleugel waar studenten en docenten elkaar ontmoeten. Er zijn lokalen voor hoor- en werkcolleges en ruimtes voor intervisie en supervisie. Door het gehele gebouw zijn voorzieningen voor zelfstudie en computerruimtes aanwezig. Alle leslokalen zijn dan ook uitgerust met computerapparatuur, een beamer met scherm en Wi-Fi. Ook beschikken de opleiding ver voldoende voorzieningen voor videoconferencing en beeldschermdeling. Voor services, zoals ICT-hulp en het lenen van laptops en audiovisuele apparatuur, kunnen studenten en docenten terecht bij.

De ICT-faciliteiten bestaan uit open leercentra (OLC) met computers en Wi-Fi door het hele gebouw. Studenten en docenten kunnen inloggen op Iris, de algemene site van Inholland. Vanuit hier kunnen zij verschillende applicaties benaderen zoals de digitale leeromgeving Moodle. De informatie op Iris is algemeen van aard en gericht op alle studenten. Iris geeft verder toegang tot online applicaties zoals Peoplesoft (cijferregistratie), Gradework (voor het inleveren van opdrachten en OER-Write (voor de Onderwijs- en ExamenRegeling). De informatie op Moodle is specifiek samengesteld voor de afzonderlijke cohorten van de master. Hier vinden studenten roosters, studiehandleidingen en onderwijsmaterialen, zoals PowerPoint-presentaties, artikelen en weblectures. Binnen de omgeving zijn plug-ins te integreren, zoals de online tool FeedbackFruits. Voor elk cohort wordt een ook een MSTEams-omgeving aangemaakt waarin studenten documenten kunnen uitwisselen en samenwerken. Moodle is ook bereikbaar via de app Moodle Mobile Learn. Studenten krijgen via deze app een melding op hun smartphone wanneer een mededeling op Moodle is geplaatst. De opleiding zet zich in om de gebruiksvriendelijkheid van Moodle steeds verder te vergroten. Om het gebruik van de digitale leeromgeving in goede banen te leiden is een ondersteuner beschikbaar voor zowel docenten en studenten.

Het restaurant wordt geëxploiteerd door een cateringbedrijf. Door wisseling van cateraars, of nieuwe afspraken was het restaurant de afgelopen jaren niet altijd open voorafgaand aan de lessen (18.00uur). Dat is vervelend voor deeltijdstudenten die vaak vanuit werk naar de opleiding komen. De opleiding lobbyt altijd voor openstelling op de donderdagnamiddag. Wel zijn magnetrons aanwezig waarin maaltijden kunnen worden opgewarmd. Digitale voorzieningen zijn in toenemende mate belangrijk om het onderwijs te verzorgen.

Verhuizing

Met ingang van september 2024 verhuist de opleiding van de huidige locatie in Diemen naar een volledig nieuw multidisciplinair gebouw van de hogeschool in de Amsterdamse Sluisbuurt. Studenten worden via Inholland op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en zaken als bereikbaarheid. In de voorlichting aan potentiële studenten is informatie over verhuizing vanaf studiejaar 2022-2023 opgenomen.

Potentiële studenten en inschrijving

Bij oriëntatie op de opleiding kunnen studenten terecht op de website van Inholland. De opleiding heeft de opleidingspagina de afgelopen jaren steeds beter gericht op de vragen vanuit zich oriënterende potentiële studenten. Zij kunnen via de website hun vragen direct aan een docent van de opleiding stellen. Op deze manier zijn studenten meteen bij de juiste persoon en kan de opleiding 'persoonlijk en dichtbij' zijn. Op de website staat de inschrijfprocedure vermeld. Bij inschrijving installeren de studenten de MyStart-app die hen de informatie over de opleiding toont.

4.4 Samen optrekken voor versterking van het onderwijs- en jeugdveld

Net zoals de opleiding studenten meegeeft dat het spelers in het spel zijn die het spel van binnenuit kunnen beïnvloeden, geldt dat ook voor de opleiding zelf. We willen geen buitenstaanders zijn die het onderwijs en jeugdveld en alle partijen en betrokkenen van een afstand beschouwen en vanuit dat perspectief invulling geven aan het onderwijs. Ook wij zijn spelers in het spel, wat betekent dat we ons ook moeten beraden op welke zetten wij willen doen in verhouding tot alle andere spelers.

Alumni

De opleiding onderhoudt warm contact met verschillende alumni. Alumni worden af en toe ingezet als gastdocent, bijvoorbeeld om ervaringen uit het werkveld of hun eigen opleiding te delen. Ook zijn alumni gevraagd als stakeholders voor de klankbordgroep rond de curriculumvernieuwing. De opleiding heeft de ambitie om het alumni-contact wat structureler in te richten. Mede daarvoor is een eigen LinkedIn-groep voor de masteropleiding ingericht¹². Ook worden alumni in 2024 uitgenodigd voor de community-avond, die wordt verzorgd door de tweedejaars studenten (zie hoofdstuk 2).

Werkveldpartners

Het werkveld is in huis via de werkplekken van studenten. Collega's zijn in de praktijk betrokken bij uitvoering van opdrachten door studenten en hebben daarbij een rol bij feedback op en beoordeling van studenten. Eindgesprekken over het afstudeeronderzoek worden al enkele jaren altijd gevoerd met de afstudeerstudent en een betrokkene bij het onderzoek uit de werkpraktijk. Dat levert altijd mooie gesprekken op waarin de opleiding ook mooie terugkoppeling krijgt. We breiden het contact dit jaar uit door collega's van studenten ook uit te nodigen voor de community-avond.

Collega-opleidingen

De opleiding is actief deelnemer van het Landelijke Overleg Masteropleidingen Pedagogiek (LOMP), dat minimaal vier keer per jaar (online) vergadert. Eén keer per jaar een dag op locatie georganiseerd voor deskundigheidsbevordering rond gedeelde interessegebieden en ook wordt jaarlijks een review uitgevoerd van elkaars eindwerken die wordt besproken op een bijeenkomst op locatie. Het LOMP trekt ook samen op voor erkenning en versterking van de positie van masterpedagogen in het werkveld. Zo zijn afspraken gemaakt met voor registratie van afgestudeerde masterpedagogen in de kamer van 'Pedagogen' binnen Stichting Kwaliteitsregister Jeugd.

Beroepsvereniging / SKJ

Op initiatief van het LOMP en met middelen van de opleidingen zijn twee oud-masterstudenten aangesteld om een beroepscode op te stellen en erkend te krijgen en vervolgens de Beroepsvereniging voor Masterpedagogen (BMP) op te richten¹³. Deze beroepsvereniging wordt door de opleiding actief ondersteunt en onder de aandacht gebracht. Op het moment van het schrijven van deze rapportage - enkele maanden na de oprichting van de vereniging - zijn verreweg de meeste leden studenten en alumni van de Inholland-master en is een Inholland-alumnus (tijdelijk) bestuurslid.

Expert-netwerken, professionele platforms en wetenschappelijke debat

De masteropleiding wil een ook actief betrokken zijn bij en bijdragen aan het academische debat en maatschappelijke verandering op het gebied van jeugd, (professionele) opvoeding en onderwijs. Verschillende docenten maken deel uit van onderzoeks-, expert- of opleidingsnetwerken en dragen bij aan kennisontwikkeling en - verspreiding. Zo zijn twee docenten lid van een netwerk rond de complexiteitsinvalshoek in het hoger onderwijs, geeft een docent les binnen een universitair onderwijsprogramma over actie- en designresearch, neemt een docent deel aan het netwerk pedagogisch leiderschap. Ook publiceren docenten gebieden zoals jeugdhulp, pedagogische professionaliteit en praktijkonderzoek. Er wordt onder meer gewerkt aan een publicatie over pedagogische kwaliteit van de beroepspraktijk en aan een studieboek actoronderzoek.

¹² Zie: <https://www.linkedin.com/company/99548475/admin/feed/posts/>

¹³ Zie: <https://www.linkedin.com/company/beroepsverenigingmasterspedagogiek/about/>

Samen staan voor een betere positionering van de masterprofessional in het werkveld

Verschillende studenten en alumni van de opleiding hebben zich binnen hun organisatie hard gemaakt voor positieverbetering. Zo is er een student die binnen haar organisatie een functie van een WO-opgeleide professional uitvoert met dito salaris. Meer studenten geven aan dat zij bezig zijn beweging te creëren binnen hun organisatie om de hbo-masteropgeleide professional een eigen plek te geven binnen het functie-huis. De opleiding steunt deze initiatieven en trekt regelmatig samen op met studenten, waarbij ook het LOMP wordt betrokken.

Positionering van de masterprofessional in het werkveld

We zien dat individuele afgestudeerden in het werkveld wordt gewaardeerd en ook veelal snel een goed positie verwerven in het werkveld. De waardering van het masterdiploma en de specifieke professionaliteit en meerwaarde van masteropgeleide pedagogische professionals - als scholar practitioners - kent echter nog geen algemene erkenning, bijvoorbeeld met een eigen plek binnen de functie-huizen die worden gebruikt binnen de verschillende werkvelden. Dit is enerzijds een gemiste kans, omdat studenten en alumni steeds laten zien wat de meerwaarde kan zijn van een professionals die enerzijds academisch geschoold is en anderzijds met haar voeten in de klei staat of heeft gestaan. Anderzijds is het jammer omdat het hbo-bachelorgeschoolde professionals in werkvelden als onderwijs en jeugdhulp veelal ontbreekt aan carrièreperspectief. Hogere functies zijn vaak alleen toegankelijk via de universiteit, of zitten op afstand van de uitvoeringspraktijk in beleid of hoger management en dat ambiëren lang niet alle professionals. Dit is één van de redenen waarom professionals uitstromen uit dergelijke werkvelden.

Evaluatie

Krachten

- De opleiding biedt een prettige werk- en leeromgeving waarbinnen mensen zich thuis voelen en altijd snel en dichtbij persoonlijke passende ondersteuning kunnen krijgen bij vragen op zowel professioneel, onderwijsinhoudelijk en persoonlijk gebied.
- Inholland is een moderne onderwijsinstelling die goede faciliteiten inricht voor studeren, zowel op locaties als online, en met veel aandacht voor personeels- en studentwelzijn.
- Het nieuwe gebouw heeft alles wat een moderne hoger onderwijsinstelling nodig heeft, maar brengt ook de masteropleiding weer onder één dak met andere opleidingen en het lectoraat uit het cluster wat samenwerking en interdisciplinair leren bevordert.
- Er is al veel contact met alumni en werkveld, onder meer via de beroepsvereniging, de LinkedIn-groep van de opleiding en door alumni en werkveld uit te nodigen voor gastelessen, klankbordgroepen en de community-avond.
- De opleiding is via verschillende docenten sterk verankerd in uiteenlopende netwerken en in beeld bij overlegstructuren en daardoor snel op de hoogte van, maar ook mee richting gevend aan actuele ontwikkelingen in wetenschap, hoger sociaal(-pedagogisch) onderwijs, beroep en werkveld.

Ontwikkelpunten

- Doorontwikkelen van contact en uitwisseling met zowel alumni als (overige) werkveldpartijen. Eerste stappen zijn gezet, maar er wordt aan gewerkt om dit een meer structureel karakter te geven.
- De opleiding wil zich blijven inzetten voor versterking van de positie van de hbo-masteropgeleide (pedagogische) professional in het werkveld, ter versterking van de praktijk én het perspectief van die professionals zelf.
- Blijven presenteren en profileren in het wetenschappelijke en professionele netwerken en debat als kennisautoriteit rond thema's als normatieve (pedagogische) professionaliteit en praktijkonderzoek.

5. Studenten aan het woord

Dit hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van de gedeelde ervaringen van twee studenten en twee alumni¹⁴ van de masteropleiding Pedagogiek. Zij zijn geïnterviewd door de beleidsadviseur kwaliteit van het domein GSW. Hun verhalen zijn genoteerd en de conceptversie van dit hoofdstuk is met hen gedeeld. Zij hebben naar eigen wens en inzicht wijzigingen doorgevoerd. Het hoofdstuk is daarna in de zelfevaluatieportage opgenomen. De namen van de (ex)studenten kunnen bij het opleidingsmanagement worden opgevraagd.

Woorden die bij de (ex)studenten opkomen als ze denken aan hun opleiding

Interessant. Uitdagend. Inspirerend. Laagdrempelig. Geborgenheid. Fijne begeleiding. Leren omgaan met complexiteit. Toegankelijk. Mooie aansluiting. Verbinden. Goed.

Einddoel

(Ex)studenten hebben een heel duidelijk beeld waar de opleiding toe opleidt: *“Je wordt opgeleid tot masterpedagoog: een veranderaar in jouw organisatie, een kartrekker als het gaat om innovatie”*. Bij één van hen was het niet helemaal duidelijk dat de eigen werkwijze centraal staat in het leerproces. Zij had verwacht met meer afstand van haar werkwijze aan de slag te gaan – specifiek op het gebied van beleidsvorming.

Programma

De opleiding kent twee specialisatiemogelijkheden: toegepaste orthopedagogiek en management en organisatie (voorheen: management en beleid). Eén van de (ex)studenten geeft aan de opleiding heel sterk in elkaar zit op het gebied van managementprocessen en veranderprocessen. Ook wordt er in de opleiding veel aandacht gegeven aan zelfreflectie. Eén van hen vult aan: *“Daar deden we in het begin een beetje lacherig over, maar achteraf gezien heeft het mij wel veel gegeven”*. De samenhang in het programma wordt wel gezien, maar is niet altijd meteen duidelijk. *“Als ik terugkijk naar het begin van mijn opleiding, vond ik het zoeken. Nu, achteraf, kan ik het plaatsen: deze stappen had ik nodig”*, aldus een (ex)student.

Docenten

“De docenten weten waar ze het over hebben”. Zij hebben ervaring in het werkveld en zijn *“heel deskundig en professioneel”*, menen de (ex)studenten. Daarnaast zijn ze betrokken bij jou als persoon en *“bij jouw leerproces, dat is heel prettig. Natuurlijk zijn er verschillen. “In het allereerste vak, daar had ik echt een topdocent”*, geeft een (ex)student aan.

Huisvesting en (informatie)voorzieningen

De opleiding is verhuisd van Amsterdam naar Diemen. Dat is voor sommige studenten prettig, want je kunt daar makkelijker parkeren, maar voor andere is deze locatie juist lastiger met het OV te bereiken. Het is wel jammer dat je 's avonds niet altijd in de kantine kan eten, omdat deze dan al dicht is. Inmiddels is er wel een tweede magnetron en diepvriesmaaltijd-automaat aangeschaft, daar horen studenten positieve geluiden over. De opleiding communiceert via Moodle. De ene docent werkt hier secuurder mee dan de ander, maar je kan volgens de (ex)studenten alles altijd goed vinden.

Studiebegeleiding

De waardering voor studiebegeleiding is sinds de vorige NSE afgenomen (van 4.5 naar 3.8). De (ex)studenten geven aan dat deze afname te maken kan hebben met verwachtingsmanagement en een heldere duiding van het begrip. Gaat het om de begeleiding door individuele docenten (die verschilt) of juist over de persoonlijke coach die je hebt tijdens intervisie en coachende vaardigheden? De (ex)studenten noemen verschillende namen en geven aan dat je ook altijd bij hen kan aankloppen voor hulp/begeleiding.

“Als ik extra begeleiding had gewild, dan had ik het wel gekregen”, stelt één van hen. *“Ik heb de nabijheid wel echt zo ervaren, er was altijd een mogelijkheid om vragen te stellen”*, meent een ander. Een derde geeft aan dat er vanuit de opleiding enorm met haar mee is gedacht toen zij met zwangerschaps- en bevallingsverlof ging. Door de begeleiding en informatievoorziening via Moodle hoeft zij nu slechts één onderdeel in te halen en is het haar gelukt om tot nu toe de achterstand grotendeels in te halen en heeft zij er vertrouwen in om alsnog binnen twee jaar af te studeren.

Kwaliteitszorg en -cultuur

Je kunt als student altijd feedback kwijt tijdens het doorlopen van het programma. Er worden evaluaties uitgezet en je kunt altijd contact opnemen met de opleidingscommissie, met zowel de docent- als studentleden. Toen de (ex)studenten aangaven dat ze een stukje theorie over de pedagogiek in het programma miste, kregen zij een gastcollege van Biesta. Dat was echt een positieve verrassing. Er wordt echt iets met de feedback gedaan – stellen de (ex)studenten). *“Het is duidelijk een lerende organisatie, ze staan open voor verbetering”*.

Toetsing

Je weet volgens alle (ex)studenten bij deze opleiding altijd duidelijk wat er van je verwacht wordt. Er zijn studiehandleidingen beschikbaar, duidelijke beoordelingsschema's en je krijgt altijd zinvolle feedback terug. De (ex)studenten vinden dat zij goede beoordelingen krijgen, volgens heldere criteria. Eén van de – in overleg met de OC – vastgestelde tips n.a.v. de NSE is 'heldere feedback en feedforward'. *“Ik deel deze mening niet”*, geeft één van de (ex)studenten aan. *“Ik vind de feedback wel heel uitgebreid, helder en leerzaam”*.

Afstudeerprogramma

“De afstudeerfase heb ik ervaren als piekbelasting, maar was wel heel leerzaam”, aldus één van de alumni. *“Jouw onderzoek is een bouwsteen waar je verder op gaat: hierin komt alles samen en je kunt er altijd weer op terugvallen”*. Inmiddels is in het programma een aanpassing gedaan om de piekbelasting tegen te gaan: de literatuurstudie rond je nu al eerder af. De begeleiding in de afstudeerfase wordt gewaardeerd: je start eerst samen en dan splits je op in kleinere groepen. In deze groepen werk je samen en voorzie je elkaar van feedback.

Afstudeerniveau

Alle (ex)studenten zijn het erover eens dat de opleiding echt van hbo-masterniveau is. Zij zien in vergelijking met de bacheloropleiding een verschil in moeilijkheid. De opleiding wordt ook als intensief ervaren: het studeren kost veel tijd en combineren met een baan en vaak een gezin is best pittig. De opleiding gaat volgens de (ex)studenten de diepte in. *“Je leert praktijk en wetenschap combineren, de opleiding brengt je daar op een hoger niveau”*, aldus één van hen.

Aansluiting werkveld

De (ex)studenten zien ruimte voor de opleiding om in gezamenlijkheid met het (toekomstige) werkveld verder te werken aan de positionering van de masterpedagoog. Dit is volgens hen nog echt een pioniersfunctie, waar nog geen afgebakend beeld van is of waarvoor een eenduidig begrippenkader gehanteerd kan worden. De waardering en inbedding van deze functie is nu sterk afhankelijk van het type organisatie waar de student werkzaam voor is en het draagvlak dat je hier zelf voor weet te creëren. De (ex)studenten waarderen de inzet van alumni in de opleiding. *“In het vak professioneel ondernemen kwam een alumnus vertellen hoe zij dit destijds heeft aangepakt en wat de uitkomsten hiervan waren, dat was heel inspirerend”*.

Als (ex)studenten geld kregen om de opleiding verder te verbeteren, dan zouden ze dit uitgeven aan Gastlessen. Excursies. Positionering van de masterpedagoog in het werkveld. Versterking connectie onderwijs met lectoraten.

¹⁴ Studenten die in de periode augustus-oktober 2023 zijn afgestudeerd.

Bronnenlijst

- Bakker, C. & Montesano Montessori, M. (Eds.)(2016). *Complexity in Education. From Horror to Passion*. Sense Publishers.
- Banks, S. (2016). Everyday ethics in professional life: social work as ethics work, *Ethics and Social Welfare*, 10(1), 35-52, DOI: 10.1080/17496535.2015.1126623
- Bereiter, C. (2014). Principled Practical Knowledge: Not a Bridge but a Ladder. *The Journal of the learning sciences*. 23, 4-17.
- Biesta, G.J.J. & Osberg, D. (Eds.) (2010). *Complexity Theory and the Politics of Education*. Brill
- Biesta, G.J.J., Priestley, M., & Robinson, S. (2015). The role of beliefs in teacher agency, *Teachers and Teaching*, 21(6), 624-640, DOI: 10.1080/13540602.2015.1044325
- Chia & Holt (2009). *Strategy without Design. The Silent Efficacy of Indirect Action*. Cambridge University Press.
- Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. (2013). *Beyond Quality in Early Childhood Education and Care. Languages of Evaluation*. Routledge.
- Eikeland, O., Frimann, S., Hersted, L., & Jensen, J. (2022). Are action researchers mixed up? Reviewing and revising basic assumptions, concepts, and terminology in and by means of action research. *International Journal of Action Research*, Vol. 18, Issue 2, pp. 165-182.
- Landelijk Overleg Masteropleidingen Pedagogiek (LOMP)(april, 2022). Landelijk Opleidings- en Competentieprofiel Professionele master pedagogen. Vereniging Hogescholen. https://www.vereniginghogescholen.nl/system/profiles/documents/000/000/275/original/Opleidings_en_competentieprofiel_professionele_master_pedagogiek_april_2022.pdf?1657032651
- Mulder, J.S. (2021). *Van binnenuit. Onderzoekend omgaan met lastige vraagstukken in onderwijs en hulpverlening*. Open Universiteit.
- Priestley, M., Biesta, G.J.J., & Robinson, S. (2015). Teacher agency: what is it and why does it matter? In R. Kneyber & J. Evers (eds.), *Flip the System: Changing Education from the Bottom Up*. Routledge.
- Schaveling, J., Bryan, B., & Goodman, M. (2012), *Systeemdenken. Van goed bedoeld naar goed gedaan*. Boom.
- Stacey, R. (2012). *Meeting the Challenge of Complexity*. Routledge.
- Vereniging Hogescholen (2019). *De professionele masterstandaard*. Auteur.
- Van Goor, R., Uitman, S., & Mulder J.S. (2023). De rol van jeugdprofessionals bij verandering van 'het systeem': Pedagogische spelers in het spel, *Journal of Social Intervention*, 32(3), 76-83, DOI: 10.54431/jsi.789
- West, S., Van Kerkhoff, L., & Wagenaar, H. (2019). Beyond "linking knowledge and action": towards a practice-based approach to transdisciplinary sustainability interventions. *Policy Studies*, Vol. 40, No. 5, 534-555.

Bijlagen

Bijlage I: Uitwerking van de vier vormen van meesterschap

[Terug naar tekst: [klik hier](#)]

De opleiding hanteert vier vormen van meesterschap: praktisch, pedagogisch, academisch, professioneel. Elk type meesterschap bevat een deel verdieping, verbreding en deskundigheid (verdeeld in kennis, houding en vaardigheden). In onderstaand schema worden alle onderscheiden aspecten kort uitgewerkt.

		Praktisch	Pedagogisch	Academisch	Professioneel
Perspectief en leidende vraag		Wordt gewerkt aan duurzame oplossing voor praktijkvraag?	Wordt positief bijgedragen aan opgroeien en opvoeding?	Is er sprake van wetenschappelijk werk en denkniveau?	Wordt rekenschap gegeven van de professie, werkveld en maatschappij?
Verdiepend		Visies op realiseren effectieve en duurzame oplossingen sociale praktijkvraagstukken	Visies op (professionele) opvoeding	Visies op waarde van wetenschap voor de beroepspraktijk	Visies op beroep, professionaliteit en werkveld
Deskundig	Kennis	Kennis over duurzaamheid, sociale praktijk, interactie, effectieve sociale interventies en methodieken	Kennis over pedagogiek, jeugdigen, opvoeding, opvoedingscontexten	Kennis over wetenschap, onderzoeksmethodes, academische richtlijnen	Kennis over beroep, beroepsethiek, werkvelden, wet- en regelgeving, sociaal-maatschappelijke context
	Vaardigheid	Vaardig in uitvoering effectieve aanpak (=methodisch werken), communiceren, motiveren, interprofessioneel samenwerken	Vaardig in identificeren opvoedkwesties, pedagogisch reflecteren, aanvoelen van/ omgaan met jeugdigen, opvoeders, samenwerken	Vaardig in informatie verzamelen, analyseren, toepassen kennis, argumenteren, onderzoek doen, schrijven, presenteren	Vaardig in verantwoording afleggen, contacten leggen, co-creatie, interprofessioneel samenwerken
	Houding	Attitude is daadkrachtig, resultaatgericht, praktisch	Attitude is dienstbaar betrokken bij/op jeugdigen, pedagogisch geëngageerd	Attitude is kritisch-reflectief, evidence-informed, onderzoekend, bevragend	Attitude is professie representerend, maatschappelijk verantwoordelijk
Verbredend		Bijdragend aan probleemoplossend vermogen in de organisatie en daarbuiten	Bijdragend aan pedagogische kwaliteit van de hele organisatie en daarbuiten	Bijdragend aan de wetenschappelijkheid in de organisatie (en daarbuiten) / genereren van algemene kennis	Bijdragend professionaliteit organisatie en werkveld, maatschappelijk opvoedklimaat

Bijlage II: Samenhang en verschillen tussen leerlijnen (type vraag en systeemscope) [\[Terug naar tekst: klik hier\]](#)

Onderstaande tabel maakt duidelijk dat de leerlijnen binnen de opleiding samenhangen in dat ze allemaal uitgaan van een type praktijkvraag, allemaal een specifieke systeemscope hanteren, de student allemaal beschouwen professionals agent die een samenwerking aangaat met betrokkenen bij het vraagstuk. Tegelijkertijd wordt duidelijk dat de verschillende elementen per leerlijnen op een andere manier worden ingevuld.

	Pedagogische Kwaliteit	Specialisatie Toegepaste Orthopedagogiek	Specialisatie Management en Organisatie	Persoonlijk-Professionele Ontwikkeling
Praktijkvraag (type vraag)	Vraag naar hoe mogelijke kwaliteitsverbetering te realiseren rondom concrete pedagogische kwestie	Vraag naar hoe hulpvragen rond concrete opvoedsituaties verminderen	Vraag naar hoe externe eisen (o.a. wet- en regelgeving) verenigen met eigenheid en eigenaardigheden organisatie	Vraag naar het hoe en wat te leren is ten gunste van het versterken van het handelingsvermogen van het individu en de groep.
Locatie, systeemafbakening	Alle relevante betrokkenen rondom een kwestie (alle mogelijke niveaus)	Opvoedsituaties rondom jeugdige (n=1)	Beleid en werkprocessen op organisatieniveau	Binnen een professional en tussen professionals
Samen probleem in kaart brengen	Hoe is de ervaring, beleving, omgang, interactie nu rond deze kwestie?	Wie ervaart welke hulpvraag op welke manier op welk moment?	Hoe wordt de extern geïnitieerde uitdaging intern ervaren op alle niveaus?	Vaardig in verantwoording afleggen, contacten leggen, co-creatie, interprofessioneel samenwerken
Samen werken aan duurzame oplossing	Bewerken van interactiedynamiek (in licht van ieders preferenties)	Samen beslissen over, realiseren van passende oplossingen (in licht van verschillende hulpvragen)	Samen komen tot beleid en werkprocessen (in licht doelen op strategisch, tactisch én uitvoeringsniveau)	Via reflectie en dialoog komen tot leren dat zowel persoonlijke, interprofessionele als overstijgende leerbehoeften dient
Professional als agent met centrale taak en verantwoordelijkheid	Professional als spil in realiseren pedagogische kwaliteitscultuur (pedagogisch geweten organisatie)	Professional als verlener, initiator, organisator van hulp bij opgroeien en opvoeden	Professional als aanjager, (bege)leider van verandering van organisatiebrede beleid- en werkprocessen	Professional als aanjager, begeleider van professioneel leren

Bijlage III: Niveaudifferentiatie

[Terug naar tekst: [klik hier](#)]

Onderstaand schema toont een voorbeeld van de niveaudifferentiatie binnen de opleiding tussen studiejaar 1 en 2

Leerlijn	Studiejaar 1	Studiejaar 2
	Pedagogische kwaliteit	
	Pedagogisch engagement	Pedagogisch praktijkonderzoek
Vraagstuk	Pedagogisch kwestie	Vastzittend (taai) pedagogisch relevant organisatievraagstuk
Beroepstaak	(individueel) Uitvoeren verbeteracties	(met onderzoeksgroep) Uitvoeren pedagogisch praktijkonderzoek
Meesterschap	Ontplooierend: - Focus praktisch/pedagogisch, met elementen van academisch/professioneel - Vooral visievorming, ontwerp, met eerste stappen uitvoering	Volwaardig: - Veel elementen van alle vormen van meesterschap, met zwaarte bij praktisch en academisch - Volledige uitvoering, evaluatie en verspreiding opbrengsten
	Persoonlijk-professionele vorming	
	Supervisie	Professioneel ondernemen
Vraagstuk	Individuele leervragen in spanningsveld tussen persoon en uitdagingen beroep	Gedeelde behoefte deskundigheidsbevordering op een onderwerp
Beroepstaak	Versterken eigen handelingsvermogen, met enige bijdrage aan mede-supervisanten	Met andere professionals ontwikkelen, doorlopen traject deskundigheidsbevordering en publiek delen opbrengsten.
Meesterschap	Toont zich vooral in: kritisch, constructief, methodisch-reflectief zelfonderzoek rondom eigen leerbehoeftes	Toont zich in: - Versterken inhoudelijke deskundigheid via verschillende onderzoekende activiteiten - Zelf vorm kunnen geven aan professionaliseringstraject - Bijdragen aan samenwerking met andere professionals

Bijlage IV: Dekkingsmatrix

[Terug naar tekst: [klik hier](#)]

		Studiejaar 1						Studiejaar 2					
		Semester 1		Semester 2				Semester 1 & 2					
Leerlijn	Onderwijs- onderdeel			Praktisch meesterschap	Pedagogisch meesterschap	Academisch meesterschap	Professioneel meesterschap			Praktisch meesterschap	Pedagogisch meesterschap	Academisch meesterschap	Professioneel meesterschap
Persoonlijk- professionele Ontwikkeling (PPO)	Supervisie	Verdiepend					1	Persoonlijk- professionele Ontwikkeling (PPO)	Professioneel ondernemen	Verdiepend			
		Deskundig	5	1	5	4	Deskundig			5	1	4	
		Verbredend								Verbredend			1
Pedagogische kwaliteit (PK)	Pedagogisch engagement	Verdiepend	1	3	1	1	Pedagogische kwaliteit (PK)	Pedagogisch praktijkonderzoek	Verdiepend	1	2	1	
		Deskundig	4	2	4	3			Deskundig	3	2		
		Verbredend				1			Verbredend	1	1		
				Praktisch meesterschap	Pedagogisch meesterschap	Academisch meesterschap	Professioneel meesterschap						
Toegepaste orthopedagogiek (TO)	Diagnostiek / psychoeducatie	Verdiepend		1	1	2	Behandeling en interventie	Verdiepend	1		1		
		Deskundig	5	4	4	2		Deskundig	4	3	1	3	
		Verbredend				1		Verbreden					
Management & Organisatie (MO)	Beleidsvorming	Verdiepend			1	2	Leidinggeven aan verandering	Verdiepend	1				
		Deskundig		5	4	2		Deskundig	4				
		Verbredend				1		Verbredend					

LEGENDA

Cijfers: De cijfers in de vakjes geven het aantal beoordelingscriteria aan waarop studenten voor dat element van het betreffende meesterschap worden beoordeeld.

Groentinten:

De kleur groen geeft de zwaarte en het niveau aan waarop het betreffende element van meesterschap wordt gewogen. Daarbij is donkergroen het hoogste niveau (vergelijkbaar met universitair masterniveau) en lichtgroen het laagste (wordt gevraagd, maar met beperkte zwaarte en niveau)

Pedagogisch Engagement

Bijeenkomst 11: Perspectieven a en komen tot een schrijfplan

